

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 58

6 серпня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 58 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги 3

Аналітичний ракурс

Тарасенко Н.

Розробка сланцевих родовищ в Україні:
досягнення та проблеми. **5**

Законодавча влада 25

Виконавча влада 32

Політика 43

Економіка 50

Економіка України в контексті
світових кризових тенденцій. **56**

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Уряд схвалив Стратегію розвитку системи управління державними фінансами

Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію розвитку системи управління державними фінансами. Відповідне розпорядження прийнято 1 серпня 2013 р.

Цей нормативно-правовий акт підготовлено з метою визначення основних напрямів і шляхів розвитку системи управління державними фінансами на період до 2017 р.

До складових системи управління державними фінансами, необхідність розвитку яких знайшла відображення в проекті Стратегії, належать:

- державна податкова політика;
- середньострокове бюджетне прогнозування і планування, програмно-цільовий метод, стратегічне планування на рівні головних розпорядників бюджетних коштів;
- управління ліквідністю державних фінансів і державним боргом;
- квазіфіскальні операції;
- система бухгалтерського обліку в державному секторі;
- система державних закупівель;
- державні інвестиції;
- державний внутрішній фінансовий контроль;
- незалежний зовнішній фінансовий контроль;
- протидія корупції у сфері державних фінансів;
- доступ громадськості до інформації з питань бюджету.

Зміст, складові, структура та обсяг коштів проектів Стратегії і Плану заходів з її реалізації визначено за результатами проведення засідань робочої групи з розвитку системи управління державними фінансами, обговорень на рівні експертів зацікавлених органів, а також консультацій з представниками програми Єврокомісії СІГМА.

Очікується, що важливим наслідком прийняття акта буде відновлення фінансового співробітництва між урядом України

та Європейським Союзом у рамках угод про фінансування програм секторальної бюджетної підтримки ЄС, що на сьогодні передбачають надання на безоплатній і безповоротній основі до бюджету України фінансових ресурсів у сумі до 210 млн євро протягом 2013–2015 рр. для підтримки реалізації державної політики у сферах енергетики, енергоефективності, стандартизації, охорони довкілля, транспорту та управління кордоном (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 2.08).

Уряд схвалив Концепцію створення системи державної підтримки експорту України

Кабінет Міністрів України схвалив підготовлену Міністерством економічного розвитку і торгівлі України Концепцію створення системи державної підтримки експорту України. Відповідне розпорядження прийнято 1 серпня 2013 р.

Виступаючи на засіданні уряду, міністр економічного розвитку і торгівлі України І. Прасолов повідомив, що Концепція має на меті створення в Україні дієвої інтегрованої системи державної підтримки експорту, що сприятиме успішній інтеграції вітчизняної економіки у світовий економічний простір.

«Реалізація Концепції дасть змогу вирішити важливі питання у сфері експортної діяльності через формування комплексу заходів державного стимулювання експортерів, виконання яких створить сприятливі економічні, правові, організаційні умови для розширення експорту», – підкреслив міністр.

За його інформацією, Концепцією, зокрема, передбачено оптимізацію товарної структури експорту в напрямі нарощення частки продукції з високим рівнем доданої вартості, а також географічна диверсифікація традиційного експорту товарів українського походження, що ґрунтується на аналізі попиту на закордонних ринках і виявленні найбільш перспективних з них.

Міністр повідомив, що після схвалення Концепції Мінекономічного розвитку разом з іншими зацікавленими центральними органами виконавчої влади буде розроблено план заходів

щодо її реалізації. При цьому І. Прасолов зазначив, що при формуванні плану заходів значну увагу буде приділено, зокрема, фінансовій підтримці вітчизняних виробників, впровадженню сучасних механізмів такої підтримки з урахуванням кращого світового досвіду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 3.08).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Розробка сланцевих родовищ в Україні: досягнення та проблеми

Проблема видобування сланцевого газу в Україні вже тривалий час перебуває в центрі уваги державної влади, обговорюється в експертних та політичних колах. Українські запаси сланцевого газу оцінюються як одні з найбільших у Європі. Згідно з даними 2011 р. Енергетичної інформаційної агенції (EIA) при Міністерстві США кількість досліджених та оцінених обсягів сланцевого газу в Україні становить 1,2 трлн куб. м, що гарантує Україні четверте місце у Європі за обсягами резервів цього типу після Польщі, Франції та Норвегії. За іншими оцінками, зокрема экс-міністра енергетики та вугільної промисловості України Ю. Бойка, українські запаси сланцевого газу становлять 5 трлн куб. м.

Перспективними газонаосними районами в Україні є Юзівська та Олеська площі, розташовані, відповідно, у межах Донецької і Харківської та Львівської, Івано-Франківської і Тернопільської областей. На лютий 2012 р. Державна служба геології та надр України оцінювала запаси традиційного й нетрадиційного газу на Олеській та Юзівській газонаосних площах у 7 трлн куб. м.

У 2012 р. пройшли конкурси на укладення угод з розподілу продукції (УРП) видобування сланцевого газу. Переможцем

конкурсу на розробку Олеської ділянки стала американська Chevron, Юзівської – англо-голландська Shell. Угоду між компанією Shell та компанією «Надра Юзівська» про розподіл продукції від видобутку сланцевого газу на Юзівській площі в Харківській і Донецькій областях було підписано 24 січня під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі у присутності Президента України В. Януковича та прем'єр-міністра Нідерландів М. Рютте.

Попередньо запаси сланцевого газу на Юзівській площі оцінювалися в 4 трлн куб. м. У Києві розраховують, що в разі початку промислового видобутку газу це родовище може давати від 5 до 20 млрд куб. м газу на рік (при тому, що у 2013 р. Україна хоче імпортувати лише 20 млрд куб. м російського газу).

«За оптимістичним сценарієм компанії Shell, це близько 20 млрд куб. м видобутку на рік, за песимістичним – не менше 7–8 млрд. Якщо ми досягнемо оптимістичного сценарію, це повністю вирішить питання дефіциту, який зараз є в нашій державі, і навіть вийдемо на профіцит», – заявив міністр енергетики Е. Ставицький, якого уряд уповноважив підписати угоду із Shell.

Відомо також, що на етапі розвідки Shell має намір інвестувати в проект 410 млн дол. Якщо ж результати цієї розвідки будуть успішними, то інвестиції, як очікують у Києві, сягнуть десятків мільярдів доларів – міністр енергетики оцінює їх у 10 млрд дол.

Згідно з повідомленням, поширеним Shell, кожен учасник угоди – Shell та «Надра Юзівська» – мають по 50 % у проекті, сам проект розрахований на 50 років, а права та обов'язки інвесторів будуть деталізовані в угоді про оперативну діяльність.

«Початковий етап геологічного вивчення передбачає отримання двовимірних та тривимірних сейсмічних даних та буріння 15 свердловин на Юзівській дільниці. Передбачається, що це дозволить провести ефективну розвідку та оцінку покладів вуглеводнів, зокрема, оцінку потенціалу природного газу у піщаниках Юзівської площі», – ідеться в повідомленні Shell. Повідомлялося також, що перші 15 пошу-

кових свердловин на площі мають бути пробурені в найближчі п'ять років.

Укладена із Shell угода від самого початку викликала неоднозначні коментарі серед експертів. Не в останню чергу їх спричинила відсутність офіційної інформації щодо її змісту. Зокрема, у повідомленні Shell немає інформації про те, як, власне, сторони домовилися про розподіл видобутого з українських надр сланцевого газу. Раніше йшлося про те, що цей розподіл має бути в пропорції 30 на 70 % на користь Shell. Потім лунали припущення, що ця пропорція може дійти і до 40 на 60 % – залежно від стадії розробки родовища.

Оглядачі зауважували, що інші пострадянські країни, які залучали до розробки своїх родовищ міжнародні компанії, – Казахстан, Азербайджан, – домагалися більш вигідних умов. Проте у тих випадках ішлося про видобуток традиційних енергоносіїв – природного газу та нафти, а у випадку з Україною ідеться про видобуток сланцевого газу, який все ще залишається нетрадиційним джерелом енергії, видобуток якого супроводжується великими ризиками, коментує експерт аналітичного центру DIXI Group Р. Ніцович. «Щодо відсотків розподілу, то можу нагадати, що коли уряд лише узгоджував умови конкурсів на видобуток, ішлося навіть про 16 % на користь України до того часу, як інвестор поверне собі всі інвестиції. Далі ця пропорція збільшуватиметься. Чому така пропорція? Технологій видобутку такого газу в Україні не існує, а інвестори беруть великі зобов'язання у соціальних питаннях, у плані розбудови інфраструктури, захисту довкілля. А відтак зрозуміло, що витрати інвестора будуть суттєвими», – зауважив експерт.

Для представників Харківської та Донецької обласних рад, які повинні були проголосувати та дозволити Shell працювати в регіоні, відсутність інформації щодо змісту угоди створила особливий виклик. «Жоден з депутатів Харківської обласної ради в очі не бачив документа до голосування», – заявив депутат Харківської обласної ради з фракції «Батьківщина» І. Варченко.

Експерт аналітичного центру DIXI Group Р. Ніцович звертає увагу на те, що практика Shell під час роботи в інших країнах

показує, що вона загалом не проти розкрити текст угоди, а тому він припускає, що саме українська сторона блокує цей крок. Для оприлюднення умов договору потрібна згода обох сторін.

І. Варченко заявив, що після тиску з боку депутатів їм представили текст угоди, який він розмістив в Інтернеті. За цим документом, частка української держави буде від 30 до 60 %. Проте, за контрактом, українська сторона буде представлена новоствореною компанією «Надра Юзівська» та «СПК-Гео-Сервіс». Утім, кому належить друга компанія – невідомо. На запитання журналіста про це, міністр енергетики та вугільної промисловості Е. Ставицький заявив, що це компанія зі спеціалістами по геології, які вже більше п'яти років співпрацюють із провідними компаніями, а вся інформація є на офіційних сайтах міністерств і відомств.

Окрім умов розподілу потенційного газу умови договору вигідно було тримати закритими і через пільги, які отримують іноземні компанії. Згідно з оприлюдненим неофіційним текстом угоди, Shell матиме дуже обмежену кількість перевірок – одну на три роки. Згідно з текстом угоди, результати перевірок роботи компанії будуть триматися в таємниці, це включає і екологічні перевірки. Крім того, нормативні документи, які прийматиме український уряд, і які потенційно можуть обмежити права інвестора, не будуть на нього поширюватися.

«Також є ризик, що ці території покажуть низький дебет, тобто буде мало сланцевого газу, або будуть складні технологічні умови видобутку, відтак його ціна стане надто високою, і компанії за два роки вирішать, що їм зручніше просто піти», – вважає експерт Інституту енергетичних досліджень Ю. Корольчук.

Утім, на сьогодні, незважаючи на те що з часу перемоги в конкурсі Shell минуло більше року, а угоду про розподіл продукції було підписано півроку тому, компанія лише готується до робіт з розвідки сланцевого газу. У жовтні 2012 р. у рамках СД з «Укргазвидобуванням» розпочато буріння першої свердловини «Біляївська-400» (Первомайський район, Харківська область). У березні 2013 р. компанії Shell і «Укргазвидобування» отримали згоду місцевих жителів на буріння

пошукової свердловини Ново-Мечebilовська-100 в Близнюківському районі Харківської області в рамках договору про спільну діяльність (СД).

Як повідомляє прес-служба Shell у Харківській області, громадські слухання, присвячені планам буріння пошукової свердловини, пройшли в с. Новонадеждіно Близнюківського району Харківської області. У них взяли участь представники Shell, УкрНДІгаз, Близнюківської районної ради та районної адміністрації, сільські голови.

«На зборах були присутні близько 100 жителів Близнюківського району, в основному із сіл Новонадеждіно, Морокіно, Богданівка, Алісовка, Привілля, Новотроїцьке і Близнюки. Жителі підтримали буріння свердловини після отримання вичерпної інформації про проект у цілому, плани по свердловині Ново-Мечebilовская-100 і підходу до питань захисту навколишнього середовища та населення в процесі реалізації проекту... Згоду мешканців на буріння свердловини зафіксовано в протоколі слухань», – наголошується в повідомленні прес-служби Shell.

Учасникам громадських слухань пояснили, що свердловина буде пошуковою, а не добувною, а також розповіли про підходи Shell до техніки безпеки під час ведення робіт. «У своїй роботі компанія застосовує жорсткі стандарти безпеки, особливо в процесі буріння свердловин. Ми вживаємо заходів для захисту навколишнього середовища, у першу чергу для захисту водних горизонтів. Ми впевнені в безпеці нашої діяльності», – заявили представники компанії.

У червні поточного року компанія Shell та ПАТ «Укргазвидобування» почали будівництво майданчика для буріння другої пошукової свердловини в Харківській області в рамках договору про спільну діяльність (СД), повідомляє прес-служба Shell у Харківській та Донецькій областях.

«Майданчик під свердловину Ново-Мечebilівська-100 розташований у Близнюківському районі Харківської області, в адміністративних межах Новонадеждинської сільської ради. Розпочато будівництво майданчика для розміщення бурового верстата, необхідного обладнання та тимчасових житлових

приміщень для персоналу. Усі роботи ведуться у відповідності з вимогами українського законодавства та міжнародних стандартів з охорони навколишнього середовища», – ідеться в повідомленні прес-служби.

Розмір бурового майданчика становитиме 300х200 м. Перед початком будівництва буде знято чорнозем і складено по периметру майданчика з метою збереження його якостей для подальшої рекультивациі. Для будівництва майданчика буде використано 2400 бетонних плит, вироблених у Харківській області. З метою мінімізації руху транспорту через найближчі села до бурового майданчику буде прокладено тимчасову під'їзну дорогу завдовжки 120 м. У будівництві майданчика задіяно близько 80 працівників української компанії «Монтажтрансгаз».

Початок буріння свердловини заплановано на осінь цього року відповідно до технічного проекту, після отримання всіх необхідних дозволів та експертиз. Мета свердловини – пошук покладів природного газу в ущільнених пісковиках.

Тим часом суперечка навколо законності укладання угоди про видобуток газу в Харківській області з нафтогазовою компанією Shell перейшла в судову площину. Депутат Харківської облради І. Варченко («Батьківщина») подав до Харківського окружного адміністративного суду позов про визнання протиправним та скасування рішення облради про узгодження проекту угоди про розподіл продукції (УРП) між Україною і нафтогазовою компанією Shell.

Позивач стверджує, що Харківська облрада погодила проєкт УРП із «численними порушеннями законодавства». «Депутати не були ознайомлені з текстом угоди та додатками до неї, голосували за документи, які і в очі не бачили, що порушує Закон “Про місцеве самоврядування”. На мої вимоги пояснити ситуацію сказали, що таким чином ми заощадили на папері. У мене виникає питання: хіба доцільно економити на папері 3 тис. грн, коли мова йде про контракт на 50 млрд дол.?» – пояснив І. Варченко. За його словами, проєкт угоди не пройшов передбачені законодавством експертизи (екологічну, правову та економічну) і не був розглянутий, згідно з встановленим порядком, на засіданнях низки комісій

облради, що йде врозріз із вимогами Закону України «Про угоди з розподілу продукції».

Експерти зазначають, що позов стосується технічних аспектів узгодження, проте його задоволення дійсно може спричинити за собою скасування угоди. Однак такий розвиток подій здається їм малоімовірним з огляду на те, що обсяг запасів газу ще досі не відомий, що робить перспективи перемоги в цих баталіях сумнівними. Так чи інакше, аналітики переконані, що сам факт необхідності залучення інвесторів до видобутку сланцевого газу не стоїть під питанням.

Керуючий партнер AstarovLawyers А. Астапов зазначає, що якщо І. Варченко доведе незаконність прийнятого Харківською облрадою рішення, то надалі угода може бути визнана незаконною і бути скасована. «Процедура погодження УРП складна та заплутана. Якщо витримувати її до останнього пункту, то узгодження триває не рік, до чого звикли західні нафтові компанії, а багато років. Тому, в принципі, в якихось аспектах процедура дійсно могла бути порушена», – говорить партнер юридичної компанії «Правові партнери» А. Доманський. Він нагадує, що компанія Chevron досі узгоджує договір з Івано-Франківською облрадою.

Президент київського міжнародного енергетичного клубу Q-club О. Тодійчук вважає, що позов, поданий депутатом, навіть якщо його не задовольнять зараз, може бути задовольнений пізніше в разі зміни влади. «Навряд чи хтось стане виганяти Shell з родовища зараз, поки там не відкриті запаси сланцевого газу. У разі якщо вони відкриті не будуть, до компанії також не буде претензій. Зовсім по-іншому все може обернутися, якщо запаси виявляться значними, а договір був укладений з порушеннями. Тоді у когось, можливо, з'явиться бажання його переглянути», – говорить О. Тодійчук.

На думку директора енергетичних програм центру «Номос» М. Гончара, без розробки родовищ сланцевого газу Україна не зможе позбутися залежності від «Газпрому». «Звичайно, ця конкретна угода може бути переглянута та покращена у майбутньому, але сам факт того, що нам потрібні інвестори, які добували б сланцевий газ, ніхто під сумнів не ставить», –

зазначає М. Гончар. Про те, що нафтові компанії допустили ряд помилок у процесі підписання угод, зокрема, відмовившись обговорювати їх на громадських слуханнях, заявляв раніше і віце-прем'єр Ю. Бойко: «Вони повинні були провести роботу з населенням і пояснити, що це безпечно».

23 липня Харківський окружний адміністративний суд провів перше засідання за позовом І. Варченка, на якому задовольнив клопотання Харківської обласної ради про притягнення як третіх осіб Міністерства екології та природних ресурсів, Міністерства енергетики та вугільної промисловості, Державної служби геології та надр України, а також компаній «Шелл Експлорейшн енд Продакшн Юкрейн Інвестмент (ІV) Б. В.» і ТОВ «Надра Юзівська». Він додав, що розгляд судового позову перенесено на 6 серпня 2013 р.

Термін укладання угоди про розподіл продукції з іншими переможцем конкурсу, компанією Chevron Ukraine BV Нідерланди щодо Олеської газової площі розпорядженням Кабміну був продовжений до 24 серпня 2013 р. Примітно, що минулого року уряд вже переносив термін її підписання. Як заявив Прем'єр-міністр М. Азаров, на заході України виникли проблеми з отриманням згоди місцевої влади на видобуток сланцевого газу, тоді як східні області підтримали видобуток.

Так само, як на розробку Юзівського родовища свою згоду дали Донецька та Харківська облради, згоду на розробку Олеської площі мають дати Львівська та Івано-Франківська обласні ради. Більшість в обох мають представники «Свободи», які неодноразово заявляли про своє негативне ставлення до можливості розробки сланцевого газу на Заході України з огляду на наслідки для довкілля.

Експерт аналітичного центру DIXI Group Р. Ніцович визнає, що погодження видобутку сланцевого газу на заході України з місцевою владою може бути проблемним. Проте, як вважає експерт, якщо урядові та Chevron вдасться перевести розмову зі сфери політики у більш фаховий і прагматичний діалог про ризики та переваги видобутку сланцевого газу, то ставлення до проекту у «Свободи» та двох західних областей може змінитися. До того ж, говорить експерт, у «Свободи» є і кілька

слухних зауважень до проекту, зокрема, щодо ширшої участі органів місцевої влади в реалізації проекту.

Прем'єр-міністр М. Азаров розкритикував Львівську й Івано-Франківську обласні ради за зволікання з розробкою видобутку сланцевого газу. Він назвав безвідповідальними дії опозиційних політичних сил, які виступають проти видобутку сланцевого газу. «Ті політичні сили, які затягують цей процес, ставлять під сумнів питання енергетичної безпеки України, вони працюють проти України, проти свого власного народу», – заявив М. Азаров.

Прем'єр висловив надію на те, що всі питання з видобутком сланцевого газу буде вирішено, буде проведено роз'яснювальну роботу з облрадами й процес буде запущено. Він наголосив, що уряд вимагає від компаній-розроблювачів абсолютної екологічної безпеки у всіх проектах з видобутку сланцевого газу.

Тим часом Івано-Франківська облрада виставила проект УРП між державою Україна та «Шеврон Юкрейн Б.В.» і товариством з обмеженою відповідальністю «Надра Олеська» для громадського обговорення. Голова Івано-Франківської облради В. Скрипничук на засіданні спеціально створеної робочої групи запропонував її членам протягом десяти днів підготувати пропозиції до проекту УРП. Відповідні пропозиції мають враховувати економічні інтереси області, а також питання компенсації втрат, які можуть виникнути в разі порушення екологічних вимог. Підсумкове засідання робочої групи планується провести 2 серпня. Потім, за словами голови облради, напрацьований проект рішення облради щодо УРП обговорять постійні депутатські комісії, відтак його буде винесено на сесію.

Згідно з розпорядженням голови Івано-Франківської облради В. Скрипничука, до складу робочої групи, яка опрацьовує проект УРП, входять 45 осіб – перші заступники та заступники голови облради, заступники голови облдержадміністрації, депутати облради, голови райадміністрацій, лідери громадських організацій Прикарпаття та Львівщини, науковці Івано-Франківського національного технічного університету нафти та газу і Львівського національного університету ім. Івана Франка, народні депута-

ти, а також представники Міністерства енергетики та вугільної промисловості.

Chevron має намір інвестувати 25 млрд дол. у розробку та видобуток природного газу зі сланцевих порід на Олеській площі.

Серед населення України побутує переважно негативне ставлення до перспективи видобутку сланцевого газу неоднозначне. 39 % українців позитивно ставляться до проектів розробки сланцевого газу в Україні, тоді як 27 % не підтримують ці проекти. Про це свідчать результати дослідження, яке здійснила GfK Ukraine 4–22 квітня 2013 р. Водночас третина опитаних ще не визначилися з цього питання чи мало про нього знає.

Найбільше прихильників проектів розробки сланцевого газу в Києві (50 %). Серед макрорегіонів України частка прихильників проектів є приблизно однаковою.

Також найбільша частка прихильників проектів розробки сланцевого газу спостерігається серед вікової категорії 18–34 роки, найменша – серед людей старше 44 років.

Українці найчастіше підтримують проекти сланцевого газу через перспективу зниження цін на газ і опалення – 85 %, у зв'язку зі створенням робочих місць, залученням інвестицій – 68 %, а також зменшенням залежності від Росії (енергетичної, економічної, політичної) – 65 %. Прикметно, що мешканці Західного та Східного регіону однаково часто називали незалежність від Росії (69 % і 65 % відповідно) як чинник підтримки проектів розробки сланцевого газу.

Серед головних причин негативного ставлення до цих проектів противники найчастіше називають: ризики забруднення питної води – 70,4 % противників назвали цю причину; загальне занепокоєння щодо екологічних наслідків видобутку газу – 54 %; ризики забруднення ґрунту та забруднення повітря – 49,6 % та 38,3 % відповідно; ризики браку питної води – 37 %; проблеми утилізації забрудненої води – 34,7 %; ризики землетрусів – 16,6 %.

57 % українців не знають, які компанії планують займатися розробкою проектів сланцевого газу в Україні, 21 % знають про відповідні плани Shell, 7 % – про плани Chevron, 6 % – про плани «Надр України». Водночас 11 % вважають,

що даними проектами будуть займатися «Газпром» та «Нафтогаз України».

85 % українців хотіли б дізнатися більше про проекти розробки сланцевого газу. Зокрема, 52 % респондентів хочуть дізнатися, яку вигоду отримає Україна у випадку успішної розробки родовищ сланцевого газу, а також хто і яким чином буде вивчати ризики і контролювати вплив видобутку сланцевого газу на навколишнє середовище.

Під великим тиском закачуюватимуть суміш з води, піску та хімікатів. Під цим впливом утворюється тріщина та вивільняється природний газ. Цей метод, який розкритикували екологи, ще називають фрекінгом. В Україні швидко організувався так званий антифрекінговий рух із власною атрибутикою: зелені прапори та салаткові стрічки.

В інтернет-мережі рух «Стоп фрекінгу» збирає відео та друковані матеріали, які розповідають про шкоду видобування сланцевого газу та «вбивство» регіонів України. Розповсюджуються листівки з погрозами, що зникне чиста вода, зросте кількість онкозахворювань, забрудниться чорнозем і зникнуть заповідні зони Донбасу. Хоча досить поширеною в експертному середовищі є думка про те, що за спробами блокувати видобуток сланцевого газу стоїть російський «Газпром», який може фінансувати антифрекінгову активність та проплачувати відповідні промови політиків.

Негативні екологічні прогнози щодо видобутку сланцевого газу зробив спробу спростувати голова компанії Shell в Україні Г. Тайлі. В інтерв'ю «Українському тижню» він розповів, що під час гідророзриву використовується рідина, яка має 1 % хімічних домішок, більшість з яких застосовуються в харчовій промисловості або побуті. «Під великим тиском у цільовий пласт через зацементовану свердловину закачується рідина, від чого в породі виникають мікротріщини, якими газ пересувається у свердловину, а потім на поверхню. Зазвичай рідина складається з 99 % води й піску та 1 % хімічних домішок. Вода потім викачується назад, а в тріщинах залишається пісок, що не дозволяє їм закритися», – пояснив технологію видобутку сланцевого газу Г. Тайлі. З його слів, хімічні

домішки – це сполуки, які покращують реакції, інгібітори росту бактерій або рідини для обробки певних порід.

«Shell зобов'язується відкривати перелік хімічних домішок, які використовуються в технології гідророзриву, наскільки це дозволяють наші постачальники. Більшість із них застосовуються в харчовій промисловості або побуті», – наголосив він.

З іншого боку, причіпники реалізації сланцевого проекту як одного зі шляхів незалежності України в енергетичній сфері, нагадують, що США видобуває сланцевий газ уже багато років і жодного випадку екологічної аварії не було. Утім, за словами Ю. Корольчука, різниця українського та американського сценарію в тому, хто і як швидко дійшов до бажаного результату. «США 22 роки надавали фінансову підтримку з бюджету для розвитку сланцевих компаній. Вони винайшли цю технологію та змогли повністю налагодити виробництво. Завдяки цьому вони зараз фактично вийшли на самозабезпечення», – нагадує експерт. «Говорити, що Україна повторить такий сценарій – сумнівно, бо сама країна не володіє такими технологіями. Shell та Chevron не будуть ділитися технологіями, але дадуть покористуватися, так Україна може їх поексплуатувати».

США є фактично єдиною країною, яка досягла конкретних успішних результатів у видобутку сланцевого газу. Але для цього країні знадобилося 30 років, і перші розвідувальні роботи розпочалися в 1980 р. Щороку Америка видобуває близько 250 млрд куб. м сланцевого газу – це 40 % від загального видобутку у США. Лише в штаті Пенсільванія видобувають сьогодні до 65 млрд куб.

У Європі за останні три роки розгорілися гарячі дискусії щодо того, безпечно чи небезпечно видобувати сланцевий газ. Франція, Голландія, Чехія і Болгарія наклали мораторій на його видобуток. Чехія, зокрема, наклала заборону на будь-які геологорозвідувальні роботи, пов'язані з видобутком сланцевого газу. Після кількомісячної дискусії, у якій брала участь також чеська громадськість, міністр довілля Т. Халуца вирішив заблокувати заявки всіх компаній, які претендували на розробку родовищ сланцевого газу. Справа в тому, що Чехія

не має законів, які б регулювали відносини між усіма учасниками процесу освоєння новітніх і вкрай складних технологій освоєння надр. Коли з'являться закони, які враховуватимуть і ризики для довкілля – Т. Халупа прогнозувати не береться.

Президент Франції Ф. Олланд заявив, що не допустить видобутку сланцевого газу на території країни, оскільки це пов'язано з екологічними ризиками. «Я вам відповім дуже просто: поки я обіймаю посаду президента, видобутку сланцевого газу у Франції не буде», – сказав Ф. Олланд в телеінтерв'ю з нагоди Дня взяття Бастилії. Президент нагадав, що у 2011 р., коли соціалісти ще не прийшли до влади, парламент проголосував за заборону видобутку сланцевого газу методом гідророзриву. За словами Ф. Олланда, нинішня парламентська більшість не стане вносити зміни в законодавство, оскільки видобуток сланцевого газу пов'язаний з дуже високими ризиками для екологічної ситуації.

Найбільше в питанні розвідки, але не промислового видобутку сланцевого газу просунулися в Польщі. Від 2008 р. там пробурено 48 пошукових свердловин, але поки що жодна не була успішною. Протягом цих років від ідеї шукати сланцевий газ у Польщі відмовилися американська ExxonMobil, польська група Lotos, декілька дрібних компаній. Відчутний удар по сланцевим перспективам Польщі нещодавно завдав Європейський суд, який визнав, що в цій країні видавали ліцензії на розвідку та видобуток сланцевого газу із порушеннями. Відкликання ліцензій може потягнути за собою міжнародний скандал та згортання подальших сланцевих перспектив.

Отже, досвід Польщі показав, що повторити сланцеву революцію за прикладом США буде практично неможливо. Та й у Єврокомісії застерігають країни від переоцінки можливостей сланцевого газу. Зокрема, член Єврокомісії з питань клімату К. Гедегард зазначила, що в сланцевому газі не варто бачити енергетичну манну, яка зробить незалежними всі держави.

Усі вищевикладені фактори створюють доволі сприятливу ситуацію для України в питанні пошуку сланцевого газу. Адже провали Польщі та пасивність решти країн можуть перетворити Україну на європейський плацдарм сланцевого газу. А тому нині увага до України є набагато пильнішою.

Власне, у цьому контексті можна поставити запитання: а чи не ризиковано взагалі займатися сланцевим газом, якщо так багато країн критично до нього ставляться? У ситуації, що склалася, Ю. Корольчук вважає за доцільне проаналізувати плюси та мінуси видобутку сланцевого газу в Україні. Першим із плюсів, на думку експерта, можна вважати зменшення залежності від російського газу та впливу «Газпрому». У США, як відомо, із 2008 р. спостерігається зростання видобутку сланцевого газу. І вже четвертий рік поспіль США не купує газ, а, навпаки, готується до його експорту в країни ЄС. Це один із найбільш суттєвих плюсів, який може дати змогу Україні не лише відмовитися цілком від російського газу, а й модернізувати свою економіку.

По-друге, перспектива видобутку сланцевого газу може продемонструвати іншим потенційним інвесторам енергетичного ринку привабливість України. Адже, світові бізнес-кола спостерігають один за одним, і щойно Shell розпочав у 2010 р. переговори з Україною про сланцевий газ як на горизонті з'явилися ще три світові гіганти – ExxonMobil, Chevron і ENI.

Ще одним плюсом може стати розвиток інфраструктури. Для реалізації проектів компанії-інвестори Shell та Chevron будуть змушені створювати сучасну розгалужену інфраструктуру для видобутку нетрадиційного газу. Це сприятиме створенню не лише робочих місць, а й модернізації системи видобутку газу в Україні, розвитку мережі газопроводів, однак за умови дотримання інвесторами екологічних і технічних стандартів та їх жорсткого контролю з боку держави.

Прихід компаній світового рівня (Shell, ExxonMobil, Chevron, ENI) – це також привнесення в нафтогазову галузь України надсучасних технологій, які Україні не зможе ані придбати, ані створити протягом наступних 30–50 років.

Крім того, діяльність компаній з видобутку сланцевого газу дасть поштовх до конкуренції між державними компаніями та приватним сектором видобутку традиційного газу. Це дасть можливість промисловості отримувати дешевий газ, а також у випадку підвищення цін на газ для населення дасть змогу споживачам вибирати між постачальниками «дорогого» і «дешевого» палива.

Для чинної влади сланцевий газ може також дати бажану політичну підтримку з боку США чи ЄС, що буде вагомим досягненням, але лише у випадку, якщо Україна буде постійно надавати підтримку іншим компаніям з американськими (європейськими) інвестиціями.

Мінусів від потенційного видобутку сланцевого газу, на перший погляд, не набагато більше. Але їх можна поділити на дві умовні групи – екологічні та геологічні проблеми. Зокрема, під час проведення операції гідророзриву пласта частина води з вмістом хімічних речовин може потрапляти у воду, що надходитиме для споживачів, але лише у випадку недотримання компаніями умов безпеки при бурінні свердловин та відсутності контролю з боку держави.

Геологічні зміни можуть виникнути через те, що структура геологічного середовища в Україні є блоковою, а не суцільною, як у США. Як наслідок, гідророзрив пластів може призвести до непрогнозованого поширення тріщин у пластах. Це також може забруднювати водні горизонти. Порушення цілісної системи геологічних площ може бути спричинено значною кількістю пробурених свердловин. Наприклад, якщо для традиційного видобутку газу потрібно 300 свердловин, то для видобутку сланцевого газу – 10 000 свердловин.

У випадку недотримання компаніями умов рекультивації чорнозему можливо зменшення родючості чорноземів на місці видобутку сланцевого газу.

Окремо стоїть проблема відсутності законодавства, яке регулює видобуток нетрадиційного газу в Україні. Нині в Україні діють лише нормативні акти, що регулюють видобуток традиційного газу. У Німеччині, наприклад, енергоконцерн BASF відмовився розпочинати роботи по нетрадиційному газу та чекає рішення правлячої політичної коаліції щодо розробки законодавчих норм, що регулюють видобуток сланцевого газу.

Окрім плюсів та мінусів видобутку сланцевого газу також можна виокремити ризики для України та компаній, що займаються цими проектами. Для компаній Shell і Chevron найбільшим ризиком є прорахунок в очікуванні обсягів видобутку сланцевого газу. Приклад компаній ExxonMobil та Lotos

у Польщі, які призупинили роботу після невдалих результатів, є показовим. У Польщі розраховували на 5 трлн куб. м запасів газу, а отримали в 10 разів менше – лише 500 млрд куб. м. В Україні також можуть бути виявлені не такі великі запаси нетрадиційного газу, як очікується, а очікується обсяг у 5–10 трлн куб. м. Може повторитися польська ситуація, і запаси становитимуть максимум 1 трлн куб. м.

Водночас розвідувальні роботи можуть продемонструвати високу собівартість видобутку газу – до 300–400 дол. за 1 тис. куб. м. Показовим знову є приклад Польщі, де собівартість становить понад 300 дол.

Не виключено, що на компанії, які будуть займатися видобутком сланцевого газу, можуть очікувати судові позови від фізичних та юридичних осіб щодо завдання матеріальної та моральної шкоди. Наприклад, у Нігерії місцеві фермери виграли суд проти компанії Shell і отримали компенсації за забруднення земель витоками нафти.

Крім того, сам факт видобутку сланцевого газу несе для України цілком конкретні ризики, зокрема, щодо конфлікту з Росією. Причиною може стати намагання зменшити залежність від впливу «Газпрому» за рахунок нетрадиційного газу як альтернативи російському.

Серед ризиків також імовірною є виникнення технологічної залежності України від компаній-видобувачів сланцевого газу, і у майбутньому Україна не зможе видобувати такий газ без цих компаній. Не виключено також, що Shell і Chevron спробують відпрацювати в Україні нові технології видобутку нетрадиційного газу для їх вдосконалення, що потенційно збільшує ризики завдання шкоди екології.

Нещодавно представники української делегації, до якої входили народні депутати, урядовці та екологи, вивчали екологічні аспекти видобутку сланцевого газу в США. Американський досвід показав, що видобуток сланцевого газу може бути безпечним для довкілля, але дехто з членів делегації переконаний, що забезпечити це в українських реаліях – неможливо.

Зробити видобуток безпечним можливо, переконаний колишній міністр палива і енергетики С. Єрмілов. І це, наголо-

шує він, продемонстрували американські корпорації. «Ті заходи, які сьогодні вживаються цими корпораціями, продемонстрували, що ні з точки зору використання природної води, ні з точки зору забруднення навколишнього середовища сьогодні шкідливого впливу немає. Більше того, власники земель, у першу чергу фермери Пенсільванії, є співниками у цьому видобутку. У Пенсільванії створена коаліція екологів, учених, громадськості спільно з енергетичними компаніями, які сьогодні не тільки впроваджують новітні технології, а вони весь час їх вдосконалюють».

Однак на прес-конференції 24 липня, присвяченій результатам поїздки української делегації у США для ознайомлення з видобуванням сланцевого газу на місці, більшість учасників делегації наполягали, що екологічні загрози від гідророзривів таки існують.

Із тим, що в США забезпечується екологічна безпека під час видобування сланцевого газу погодилася голова Всеукраїнської екологічної ліги Т. Тимочко, яка також була в складі делегації. Разом з тим вона висловила сумнів, що так відбудеться і в Україні. «Міністерство екології нічого не буде робити, тому що ліквідували обласні управління охорони навколишнього середовища. А до цього обрізали інші важливі органи у вигляді державної екологічної експертизи. А потім уклали договір з компанією Shell. За цим договором, перевірки можливі лише з дозволу компанії, не можна оприлюднювати інформацію, а оприлюднити її можна лише через п'ять років після того, як компанія Shell піде з України. Крім того, у рахунок компенсаційних витрат вони не платять за землю, за воду, за забруднення», – зазначила вона.

Водночас Т. Тимочко наголосила, що технологія гідророзриву, яка використовується в США, така сама, як і всюди, і становить загрозу для підземних і ґрунтових вод. Саме через це, наголосила вона, шість штатів відмовилися від видобутку сланцевого газу. Окрім того, вона вказала на те, що видобування сланцевого газу вивели з під дії федерального природоохоронного законодавства, з чого вона, за власними словами, зробила висновок, що в рамках цього законодавства ця техно-

логія діяти не може. «За результатами поїздки я переконалася, що в Україні цього не потрібно робити», – наголосила голова Всеукраїнської екологічної ліги, вказуючи на те, що в Юзівській площі на Сході України вже і так є розломи через попередні роботи, а карстові породи в Карпатському регіоні взагалі погано придатні для таких технологій, оскільки насичені ґрунтовими водами. «У США в карстах ніде не добувається сланцевий газ», – вказала Т. Тимочко.

У свою чергу В. Горбатенко, експерт Центру соціально-економічного моніторингу та помічник першого заступника голови Львівської обласної ради, вказав також на те, що великою проблемою є утилізація фрекінгової рідини, яка залишається після утворення розривів. Їх закачують у відпрацьовані свердловини, однак це також становить потенційну загрозу для навколишнього середовища.

На запитання, чи учасники делегації отримали у США якісь конкретні докази шкоди для довкілля, експерт Національного екологічного центру України О. Міскун послалася у першу чергу на слова активістів із захисту навколишнього середовища. За її словами, у відкритому доступі в Інтернеті є так званий «лист постраждалих» із 2 тис. підписів, а в штаті Вайомінг були звіти, які свідчили про забруднення води. Також О. Міскун повідомила, що на ресурсі WikiLeaks опубліковано звіт щодо потенційної шкоди видобування сланцевого газу в штаті Нью-Йорк, який на офіційному рівні не оприлюднювався.

Т. Тимочко натомість вказала на те, що з 260 сторінок угоди лише дві присвячені охороні навколишнього середовища, і то – лише загальними фразами. Угода, за її словами, написана так, щоб закордонні інвестори не несли жодної відповідальності за шкоду довкіллю.

Щодо того, чи може сланцевий газ забезпечити Україні енергетичну незалежність, Т. Тимочко зазначила, що такі розмови видаються їй «смішними», оскільки в Україні взагалі не вживають заходів з енергозбереження. Енергетичну незалежність нашої державі, за словами голови Всеукраїнської екологічної ліги, можуть забезпечити і альтернативні джерела енергії. Окрім того, Т. Тимочко додала, що якраз у США в

Пенсильванії сланцевого газу видобувають дуже багато, і на-самперед його хочуть експортувати саме в Україну.

Присутня на прес-конференції народний депутат від ВО «Свобода», голова парламентського Комітету з питань екології І. Сех звернула увагу на те, що, згідно з текстом угоди, який надали Львівській обласній раді, розподіл вуглеводнів відкриває перспективу крадіжки українських надр, адже інвестори отримують більше, ніж держава. Окрім того, народний депутат вказала на можливість відчуження в людей земельних ділянок, під якими можуть бути родовища сланцевого газу.

Також народний депутат наголосила, що за угодою Україна вже винна компанії Chevron близько 3 млн дол. До цього І. Сех додала, що серйозних прибутків для державного бюджету і для місцевих громад угода не передбачає, адже інвестори не сплачуватимуть навіть ПДВ.

Окрему увагу голова екологічного комітету приділила третій стороні в угоді – підприємству «СПК-Геосервіс», зазначивши, що ця компанія взялася невідомо звідки і не має жодного досвіду в цих питаннях. І. Сех зауважила, що депутати Львівської обласної ради домагатимуться щонайменше проведення експертизи тексту угоди, яка передбачена законодавством.

Натомість міністр екології і природних ресурсів Е. Ставицький говорить, що розробка родовищ сланцевого газу в Україні екологічно безпечна. «Основним з критеріїв переможців конкурсу був критерій екологічних ризиків. Хочу запевнити, що ці компанії (Shell та Chevron) приділяють питанню екології увагу, якої я навіть не очікував. Це стосується і самого технологічного процесу видобутку і після процесу видобутку. Всі процеси екологічно захищені. У мене є 100 % упевненість, що екологічних ризиків немає. Що стосується Донбасу, з точки зору екології, це не найкращий регіон. Але технологія видобутку сланцевого газу з кожним роком поліпшується», – заявив Е. Ставицький 24 травня.

Водночас Прем'єр-міністр України М. Азаров запропонував керівництву компанії Shell приєднатися до видобутку природного газу з традиційних і виснажених родовищ

України. Про це він заявив під час зустрічі з делегацією компанії Shell. При цьому він підкреслив, що зараз Україна ставить спеціальні станції докачування газу, які збільшують тиск на діючих і виснажених родовищах і зокрема це дає змогу на 25–30 % збільшити обсяги видобутку вуглеводнів, а, отже, Україна зацікавлена в залученні передового досвіду Shell.

У свою чергу директор міжнародних проєктів пошуку та розвідки вуглеводнів, член правління компанії Royal Dutch Shell Е. Браун зазначив, що компанії цікаве співробітництво з Україною в традиційному видобутку вуглеводнів. «Ми могли б співпрацювати та обмінюватися знаннями, спільно розробляючи виснажені й традиційні родовища, ми могли б передавати вам наші технології», – сказав Е. Браун. Він поінформував, що нині компанія Shell у Нідерландах застосовує спеціальні технології для збільшення видобутку газу з виснажених родовищ, зокрема, цей досвід можна передати Україні.

Отже, у питанні видобутку сланцевого газу в Україні вистачає своїх плюсів та мінусів, ризиків і переваг. Суперечки потенційних видобувачів газу та екологів ґрунтуються на переконливих, на їхню думку, аргументах, однак не сприяють вирішенню проблеми. Логіка влади в сланцевому питанні ґрунтується на прагненні досягти газової незалежності від Росії, і сланцевий газ бачиться одним з варіантів реалізації такої енергетичної політики. Проте варто також враховувати і те, що на сьогодні у світі є лише один успішний приклад видобутку сланцевого газу – це США. І просте намагання перенести американський досвід в Україну може виявитися небезпечним і непрогнозованим процесом. Це ж стосується і екологічних організацій, які беруть приклади з інших країн, де протистоять видобутку сланцевому газу, і також переносять ці приклади на Україну. Хоча, докази безпосередньої шкоди екології поки що не зафіксовані в США, де вже давно видобувають сланцевий газ. Тому очевидно, що однозначної відповіді на питання перспектив видобутку сланцевого газу в Україні поки що не знайдено.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Комітет з питань охорони здоров'я під час III сесії Верховної Ради України сьомого скликання планує внести на розгляд парламенту понад 70 законопроектів.

Зокрема, до другого читання підготовлено законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту населення від інфекційних хвороб (реєстр. № 0911). Метою законопроекту є вдосконалення порядку організації проведення щорічних профілактичних щеплень. Документом, зокрема, планується встановити, що профілактичні щеплення мають проводитися відповідно до календаря профілактичних щеплень, який щороку переглядатиметься центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Згідно з планом роботи комітету, у другому читанні також має бути розглянуто законопроект про внесення змін до деяких законів щодо інформування населення про вміст у харчовій продукції генетичномодифікованих організмів (реєстр. № 0912). Документом, зокрема, передбачено, що всі харчові продукти, що є в обігу в Україні, етикетуватимуться державною мовою України й міститимуть у доступній для сприймання споживачем формі інформацію про наявність у харчовому продукті генетичномодифікованих організмів, якщо їхня частка перевищує 0,9 % хоча б в одному з інгредієнтів харчового продукту. Планується, що уряд встановлюватиме порядок етикетування харчових продуктів, що містять, складаються або вироблені з використанням генетичномодифікованих організмів.

Ряд законопроектів буде розглянуто за процедурою підготовки до першого читання. Заплановано також проведення виїзних засідань, комітетських слухань, конференцій, семінарів, круглих столів (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 5.08*).

***

Голова міжфракційного депутатського об'єднання «Сприяння розвитку співробітництва між Україною і

***Державою Ізраїль» у Верховній Раді України
Е. Гурвіц зустрівся зі спікером Кнесету Держави Ізраїль
Ю. Едельштейном.***

Під час зустрічі було обговорено коло пріоритетних проблем міжпарламентського співробітництва між Україною і Державою Ізраїль. Зокрема, ішлося про необхідність прискорення переговорного процесу щодо підписання двосторонньої угоди про створення зони вільної торгівлі між Україною і Державою Ізраїль, а також окремого фінансового протоколу про захист інвестицій (у рамках міжурядової угоди про торгівлю та економічне співробітництво).

Е. Гурвіц також поінформував спікера Кнесету про перебіг підготовки до ратифікації Угоди між Україною і Державою Ізраїль про соціальне забезпечення та кроки, які вживаються об'єднанням для прискорення розгляду цього питання. «Я цілком згоден з Вами, пане Юлію, це не питання великої політики, але це досить болюче питання соціальної справедливості. Сьогодні в Ізраїлі проживає велика група пенсіонерів, які все своє життя пропрацювали в СРСР і в незалежній Україні. Серед них чимало ветеранів війни, і в Україні немає ніяких підстав позбавити їх чесно зароблених пенсій. Так само безперешкодно повинні отримувати ізраїльську пенсію ті громадяни, які отримували її в Ізраїлі, а потім, з різних причин, повернулися або переїхали в Україну», – заявив Е. Гурвіц.

Сторони погодилися з необхідністю інтенсифікації співробітництва між Верховною Радою і Кнесетом, у зв'язку з чим Е. Гурвіц пообіцяв довести цю пропозицію до відома керівництва українського парламенту (***Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>)*** – 2013. – 1.08).

***

У Верховній Раді зареєстровано законопроект № 3045 про необхідність підвищення ставок на алкогольні напої і тютюн з метою виконання соціальних програм, у тому числі добудови Національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит». Автори законопроекту А. Сенченко,

С. Терьохін («Батьківщина») і М. Опанащенко (ПР). Про це йдеться на сайті ВР.

Метою законопроекту про внесення змін до розд. IV «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України для збільшення доходів бюджету з метою виконання соціальних програм, у тому числі добудови Національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит» та інших дитячих закладів охорони здоров'я і спортивного розвитку, є визначення законодавчої процедури направлення коштів.

Автори законопроекту вважають, що за рахунок реалізації заходів, передбачених зазначеним законопроектом та іншими проектами законів, зокрема про внесення змін до Податкового кодексу, планується додатково отримати надходження до Державного бюджету України 6,8 млрд грн.

Нардепи також пропонують створити спеціальний фонд, куди надходитимуть кошти, головними розпорядниками якого стануть центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, і центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури й спорту (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2013. – 5.08).

***

Народний депутат України А. Яценко подав до Верховної Ради законопроект № 2608а, яким пропонує обмежити розмір санкцій за несвоєчасне виконання зобов'язань населенням перед банківськими установами.

Вступ у дію законопроекту значно полегшить обслуговування позик роздрібним позичальникам, які допускають прострочення за кредитами, повідомляє прес-служба народного депутата.

У разі прийняття нового закону позичальники-фізичні особи платитимуть пеню за прострочення платежів у розмірі не вище подвійної облікової ставки Національного банку.

Наразі облікова ставка становить 7 % річних, тобто за прострочення боржник заплатить не більше 14 %, тоді як на сьогодні банки встановлюють пеню в розмірі 1 % від суми

прострочення в день, що більше ніж в 20 разів перевищує пеню, яка стягується з бізнесу (*Прочерк (<http://procherk.info>). – 2013. – 5.08*).

***

Народний депутат України С. Фаєрмарк пропонує парламенту збільшити розмір пені за прострочення виплати страхового відшкодування за ДТП до 1 % від розміру грошових коштів, що підлягають перерахуванню. Про це говориться в проекті закону № 3031 «Про внесення змін до Закону України “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”» (щодо додаткових гарантій потерпілих унаслідок дорожньо-транспортних пригод на отримання страхового відшкодування), передає УНН.

У пояснювальній записці нардеп зазначив, що існують численні випадки необґрунтованого ухилення страховиків від здійснення страхових виплат, затримка здійснення таких виплат (в окремих випадках більше ніж на календарний рік), здійснення виплат не в повному обсязі.

Законопроектом пропонується передбачити можливість і порядок надання повідомлення про ДТП потерпілою особою до страховика винуватця такої пригоди; урегулювати порядок і терміни подання повідомлення до МТСБУ й конкретизувати момент початку перебігу терміну для прийняття страховиком рішення про здійснення страхового відшкодування, зазначивши, що такий починає свій перебіг з моменту подання заяви.

Також документом передбачається конкретизувати підстави для прийняття рішення про здійснення страхового відшкодування і підстави для відмови від його здійснення; встановити обов’язок для страховика щодо обов’язкового повідомлення в певний термін потерпілого або іншу особу, яка має право на отримання страхового відшкодування, про відмову в здійсненні виплати.

Згідно з прогнозами нардепів, прийняття цього законопроекту сприятиме встановленню додаткових гарантій для страховувальників за договорами обов’язкового страхування

цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів і потерпілих від дорожньо-транспортних пригод осіб на отримання в належному порядку страхових виплат *(Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua). – 2013. – 1.08).*

***

На думку представника уповноваженого з питань комунікативної політики та зв'язків з громадськістю М. Чаплиги, існує необхідність створення робочої групи для доопрацювання законодавчої бази щодо свободи мирних зібрань.

Така робоча група за участі експертів-науковців і представників неурядових організацій має доопрацювати найкращі положення двох підготовлених проектів законів «Про свободу мирних зібрань» для подальшого врахування зауважень під час другого читання у Верховній Раді України. Про це представник уповноваженого заявив під час круглого столу на тему: «Мирні протести. Хто зазіхає на конституційне право українців?», що відбувся в інформаційному агентстві «ЛІГАБізнесінформ».

Як зазначив М. Чаплига, необхідність прийняття закону насамперед обумовлена вимогами ст. 39 і 92 Конституції України, рішенням Конституційного Суду України в справі щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання від 19 квітня 2001 р. й рішенням Європейського суду з прав людини у справі «Веренцов проти України» від 19 квітня 2013 р., який установив порушення ст. 7 і 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що впливають із прогалин у законодавстві, яке стосується свободи зібрань.

Крім того, М. Чаплига нагадав, що Україна беззастережно прийняла рекомендацію в рамках Універсального періодичного огляду ООН «реалізувати законодавство щодо права на свободу зібрань відповідно до стандартів ст. 21 Міжнародного пакту про громадянські й політичні права».

На думку представника уповноваженого, визначальні причини проблем, які виникають у сфері дотримання права

громадян на мирні зібрання в Україні, пов'язані з їх недостатнім правовим врегулюванням. «На жаль, у сфері реалізації права на мирні зібрання існує ряд проблем, які негативно впливають на стан їх дотримання і, відповідно, потребують правового врегулювання. Передусім це стосується діяльності органів влади», – зазначив М. Чаплига.

«З огляду на системність вказаних порушень, офісом уповноваженого постійно вживаються заходи, спрямовані на удосконалення чинного законодавства щодо забезпечення реалізації права на мирні зібрання в Україні», – наголосив представник уповноваженого (*Сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (<http://www.ombudsman.gov.ua>)*). – 2013. – 5.08).

***

У рамках провадження, відкритого за зверненнями представників закордонних українців, працівниками Секретаріату уповноваженого з прав людини здійснено моніторинг стану дотримання права осіб, яким Національною комісією з питань закордонних українців надано статус закордонних українців, на здобуття вищої освіти в Україні за кошти державного бюджету.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини . Лутковська під час робочої наради за участі працівників Секретаріату уповноваженого, а також представників Міністерства закордонних справ і Міністерства освіти і науки України проаналізувала ситуацію з порушенням прав кандидатів на навчання серед закордонних українців при поданні документів до вищих навчальних закладів України.

Згідно з Умовами прийому до вищих навчальних закладів України у 2013 р., затвердженими наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 05.11.2012 р. № 1244, кандидати на навчання з числа закордонних українців при вступі до вищих навчальних закладів мають підтвердити свій статус посвідченням закордонного українця.

Проте Міністерством закордонних справ України до початку вступної кампанії 2013 р. питання виготовлення посвідчень

закордонного українця вирішено не було. Причиною стала затримка затвердження в установленому порядку паспорта бюджетної програми, якою передбачено виділення необхідних коштів на оформлення цих посвідчень. За інформацією Міністерства закордонних справ, лише 18 липня 2013 р. завершено укладання договорів на їх друк. За таких обставин несвоєчасне забезпечення відповідними посвідченнями зазначених осіб створило передумови для унеможливлення участі закордонних українців у вступній кампанії 2013 р., оскільки кінцевий термін подання документів до вищих навчальних закладів України, згідно з Умовами прийому, 20 липня, а проведення вступних іспитів (співбесіди) – з 21 до 31 липня.

Міністерством освіти і науки України прийнято рішення щодо продовження термінів прийому документів у представників закордонних українців до 31 липня 2013 р. Про це поінформовано ректорів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації. За оперативною інформацією, наданою МОН, приймальними комісіями документи закордонних українців, які виявили бажання вступати на навчання до ВНЗ України, прийнято.

З метою недопущення повторення в майбутньому таких ситуацій уповноважений Верховної Ради України з прав людини В. Лутковська направила подання Прем'єр-міністрові України М. Азарову. У документі запропоновано вжити заходи для своєчасного організаційного і фінансового забезпечення виконання положень Державної програми співпраці із закордонними українцями на період до 2015 р., спрямованих на реалізацію права осіб, яким надано статус закордонних українців, на здобуття вищої освіти в Україні відповідно до чинного законодавства (*Сайт уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (<http://www.ombudsman.gov.ua>)*. – 2013. – 3.08).

***

В соответствии с распоряжением председателя Верховной Рады Автономной Республики Крым В. Константинова 7 августа 2013 г. в зале заседаний состоится внеочередная сессия Верховной Рады АРК шестого созыва.

В повестке дня вопросы о внесении изменений в бюджет Автономной Республики Крым, о ходе выполнения Комплексной программы АРК «Здоровье крымчан» за первое полугодие 2013 г., о внесении изменений в некоторые постановления Верховной Рады АРК, касающиеся выплат дополнительных форм социальной помощи медицинским работникам в сельской местности и др. (*Верховный Совет Автономной Республики Крым* (<http://www.rada.crimea.ua/news>). – 2013. – 5.08).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент підписав доручення щодо вдосконалення законодавства у сфері утилізації транспортних засобів.

Президент України В. Янукович підписав доручення щодо вдосконалення законодавчого регулювання питань, пов'язаних з утилізацією транспортних засобів, сплатою екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, і забезпеченням економічних інтересів власників авто.

Згідно з документом, Прем'єр-міністр М. Азаров має забезпечити підготовку і внесення в установленому порядку на розгляд Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Податкового кодексу та інших законодавчих актів. У них уряд має передбачити захист прав і економічних інтересів власників, які передають на утилізацію транспортні засоби, зокрема в частині відшкодування їхньої вартості.

Президент акцентує увагу на усуненні надмірних вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір здійснювати діяльність з розбирання транспортних засобів, що утилізуються. Ідеться про вимоги щодо наявності в спеціалізованих пунктах системи екологічного менеджменту, сертифікованої за стандартами Міжнародної організації із стандартизації (180) серії 1400 або за аналогічним національним стандартом.

Крім того, Прем'єр-міністру доручено визначити механізм чіткого державного контролю і нагляду у сфері господарської діяльності з утилізації транспортних засобів відповідно до ви-

мог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Також має бути визначений порядок використання коштів, які надійшли від сплати екологічного податку за утилізацію.

Згідно з документом, уряд має усунути положення, які не узгоджуються з міжнародними зобов'язаннями України, узятими під час вступу до Світової організації торгівлі. Зокрема, ідеться про положення щодо особливостей діяльності суб'єктів господарювання, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби й беруть на себе зобов'язання забезпечити утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів у порядку й на умовах, визначених законом щодо утилізації знятих з експлуатації транспортних засобів, а також положення, за яким такі суб'єкти не є платниками екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013). – 2013. – 5.08*).

***

Глава держави доручив розглянути питання можливості підйому підводного човна «Щ-216», що затонув у роки війни.

Президент України В. Янукович доручив Прем'єр-міністру М. Азарову й главі Адміністрації Президента С. Львовчкіну опрацювати питання можливості підйому радянського підводного човна «Щ-216» серії Х-біс, який було виявлено співробітниками Кримської республіканської установи «Чорноморський центр підводних досліджень» у липні цього року поблизу мису Тарханкут.

Згідно з документом, уряд має забезпечити транспортування субмарини, її дослідження, поховання екіпажу підводного човна «Щ-216» і створення музею на його базі. Крім того, зазначені установи мають розглянути питання створення меморіалу загиблим морякам.

У рамках відзначення 70-ї річниці визволення України від фашистських загарбників і 70-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр. необхідно провести заходи щодо вшанування пам'яті загиблих моряків радянського

підводного човна «Щ-216» серії Х-біс із залученням родичів загиблих, представників іноземних держав, наголошує в до-рученні Президент.

З урахуванням проведених робіт профільні установи мають розробити відповідну проектну документацію і забезпечити фінансування всіх робіт і заходів (*Офіційне інтернет-пред-ставництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 2013. – 5.08*).

***

Президент України В. Янукович привітав переможців і призерів ІХ Всесвітніх ігор з неолімпійських видів спорту зі здобутими медалями.

«Ваш успіх є вагомим для українського спорту, що примно-жує вітчизняні традиції та надихає на нові звершення, сприяє пропаганді життєвих цінностей і здорового способу життя в суспільстві. Упевнений, що ваші установлені рекорди і пере-моги, отримані в чесній та безкомпромісній змагальній бо-ротьбі, назавжди будуть вписані у світовий літопис не-олімпійського спорту», – ідеться у вітанні глави держави.

В. Янукович побажав спортсменам міцного здоров'я, благо-получчя і подальших успіхів.

ІХ Всесвітні ігри з неолімпійських видів спорту відбували-ся в колумбійському місті Калі (*Офіційне інтернет-пред-ставництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 5.08*).

***

Президент України В. Янукович привітав хліборобів Хмельниччини з намолотом першого мільйона тонн зерно-вих у жнивах 2013 р.

«Цей результат досягнутий завдяки невтомній і наполег-ливій праці хліборобів. Велика подяка усім, хто сумлінно ви-рощував і збирав урожай», – ідеться у вітанні глави держави.

В. Янукович побажав трудівникам ланів міцного здоров'я, щастя і сімейного благополуччя (*Офіційне інтернет-пред-ставництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 2.08*).

***

Президент України В. Янукович привітав хліборобів Київщини з намолотом першого мільйона тонн ранніх зернових у жнивях 2013 р.

«Завдяки вашій напруженій і наполегливій праці благодатна земля Київщини дає щедрі врожаї. Бажаю усім міцного здоров'я, щастя і благополуччя. Добрих вам засівів, рясних сходів і багатих ужинок», – ідеться у вітанні глави держави ***(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 2.08).***

***

Президент України В. Янукович привітав хліборобів Сумщини з намолотом першого мільйона тонн зерна врожаю 2013 р.

«Ваша наполеглива праця, уміла організація роботи, запровадження сучасних технологій – яскравий приклад професійного, відповідального та дбайливого ставлення до землі», – ідеться у вітанні глави держави.

В. Янукович побажав хліборобам міцного здоров'я, щастя, добробуту й нових трудових звершень задля процвітання України ***(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 2.08).***

***

Президент України В. Янукович підписав ряд законів, що стосуються запровадження нових підходів до боротьби з ухиленням від оподаткування, забезпечення діяльності роботи новоутвореного Міністерства доходів і зборів, поліпшення екологічної ситуації в країні за рахунок утилізації зношених транспортних засобів, посилення контролю за виконанням операцій і скорочення маніпуляцій на біржовому ринку.

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» запроваджує в Україні побудовані на світових принципах механізми контролю за визначенням цін у ризикованих з точки зору

ухилення від оподаткування операціях, зокрема щодо операцій з юрисдикціями з низькими (менше на 5 п. п., ніж в Україні) ставками податку на прибуток і між пов'язаними особами.

Під дію механізму трансфертного ціноутворення підпадатимуть операції, загальна сума яких дорівнює або перевищує 50 млн грн на рік.

Закон дає можливість вирішити питання запобігання ухиленню від оподаткування, поставити бар'єр витоку капіталу до офшорних зон і низькоподаткових юрисдикцій, забезпечити повноцінне наповнення бюджету й сплату податків господарюючими суб'єктами саме в Україні.

Законом передбачається однорічний перехідний період, протягом якого бізнес матиме змогу адаптуватися до нових правил оподаткування: до тих підприємств, які подали звітність щодо контрольованих операцій, штрафні санкції не застосовуватимуться.

Законами України «Про внесення змін до Податкового кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи», «Про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» внесено зміни до Податкового й Митного кодексів, а також до інших законодавчих актів у зв'язку з проведенням адміністративної реформи.

Відповідні законодавчі зміни спрямовані на забезпечення функціонування єдиної загальної системи адміністрування податків і зборів, митних платежів, а також єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яка впроваджуватиметься Міністерством доходів і зборів, що створене на базі Державної податкової служби та Державної митної служби.

Оптимізація організаційної структури контролюючих органів держави сприятиме підвищенню рівня економічності та ефективності стягнення податків і зборів, спрощенню адміністративних процедур для платників і зниженню фіскального тиску на бізнес.

Законами України «Про утилізацію транспортних засобів», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо

сплати екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів та вдосконалення деяких податкових норм» закладено правову основу для створення системи поводження з транспортними засобами, знятими з експлуатації, і відходами, що утворюються під час їх утилізації, і, відповідно, змінено базу оподаткування екологічним податком.

Це дасть змогу вирішити питання поводження з непридатними для використання транспортними засобами, зменшити негативний вплив на навколишнє природне середовище й здоров'я людей.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу та умов функціонування Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках» надає Розрахунковому центру з обслуговування договорів на фінансових ринках статус банківської установи, яка підпадатиме під контроль і нагляд Національного банку України. При цьому виключною компетенцією Розрахункового центру залишається проведення грошових розрахунків за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, вчинених на фондовому ринку, якщо проводяться розрахунки за принципом «поставка цінних паперів проти оплати».

Зі створенням належних умов функціонування і діяльності Розрахункового центру на фондовому ринку буде запроваджено ефективний механізм здійснення угод із купівлі-продажу цінних паперів. Це сприятиме спрощенню проведення розрахунків і контролю за виконанням операцій, скороченню маніпуляцій на біржовому ринку (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 2.08).

***

В Адміністрації Президента завершили підготовку закону України «Про прокуратуру» і текст документа, який передбачає ліквідацію 122 спецпрокуратур, буде направлено на експертизу до Венеціанської комісії. Про це повідомляє радник Президента А. Портнов, який курирує розробку закону про прокуратуру в АП.

За його словами, після ліквідації загального нагляду й скорочення функцій представництва держави в судах спецпрокуратури втрачають практично всі свої функції і повноваження. Також вводиться уніфікована трирівнева система прокуратури – місцеві прокуратури (аналог районних), регіональні (аналог Кримської республіканської, обласних, Київської і Севастопольської міських прокуратур) і Генеральна прокуратура. Як пояснив А. Портнов, це означає, що міські прокуратури в обласних центрах також ліквідуються. «Нам незрозуміло, чому до цих пір у деяких обласних центрах прокуратура жила в режимі чотирирівневої системи – були і районні, і міська, і обласна прокуратури. Ясно, навіщо це було потрібно прокурорам – є думка, що “чим більше, тим краще”. Але тепер система буде уніфікована», – наголосив він.

За словами радника Президента, 2 серпня АП направить документ до Венеціанської комісії, щоб отримати оцінку експертів ВК і Ради Європи. «Ми розраховуємо, що ВК у вересні зробить свій висновок. Ми очікуємо конструктивних пропозицій і зауважень європейських експертів, на основі яких документ буде відкориговано. На це нам потрібно ще близько тижня, після чого законопроект потрапить до парламенту, суб'єктом законодавчої ініціативи буде Президент. І якщо на початку жовтня Верховній Раді вдасться прийняти документ у першому читанні, то до кінця жовтня його необхідно буде прийняти в цілому, щоб розраховувати на його підписання вже в листопаді», – пояснив А. Портнов (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.08).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив перевірити обґрунтованість підняття тарифів на житлово-комунальні послуги в регіонах і про результати перевірки доповісти в тижневий термін.

Як відомо, упродовж минулого тижня зросла вартість послуг із водопостачання, водовідведення, утримання будинків і споруд та прибудинкових територій у деяких населених пунктах АР Крим, Дніпропетровської, Київської, Полтавської, Сумсь-

кої, Харківської і Черкаської областей, де органами місцевого самоврядування було переглянуто відповідні тарифи.

Глава уряду наголосив на неприпустимості необґрунтованого підвищення цін для населення. Питання формування тарифів має бути всебічно вивчене, доцільність підвищення – економічно обґрунтованою. Незаконно підвищені ціни на послуги ЖКГ повинні бути приведені до попереднього рівня.

М. Азаров доручив Мінрегіону ретельно розібратися з проблемою підвищення тарифів, яка особливо загострилася упродовж останнього тижня, і взяв це питання на особистий контроль (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 5.08).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров привітав спортсменів-інвалідів з вадами слуху з успішним виступом на XXII літніх Дефлімпійських іграх, які проходили у м. Софія (Болгарія) 25 липня – 4 серпня 2013 р.

«Національна дефлімпійська збірна команда України, у складі 191 спортсмена, гідно представила Україну на XXII літніх Дефлімпійських іграх і продемонструвала результати найвищого рівня, склавши гідну конкуренцію збірним командам країн – лідерам дефлімпійського руху», – наголосив глава уряду.

За підсумками участі в XXII літніх Дефлімпійських іграх наші спортсмени посіли другу позицію в загальному командному заліку, поступившись лише збірній команді Російської Федерації. Сенсаційно високим результатом української дефлімпійської збірної стало здобуття 88 медалей: 21 золота, 30 срібних і 37 бронзових.

«XXII літні Дефлімпійські ігри в Софії були найуспішнішими за всю історію участі українських спортсменів у Дефлімпійських іграх, адже українські спортсмени здобули рекордну кількість медалей. За кожною з них – величезні зусилля, сила духу, непереборне бажання самореалізуватися, досягати вершин наперекір усім випробуванням долі. Своїми спортивними досягненнями Ви вкотре підтвердили здатність

українців до перемоги попри всілякі труднощі й перепони», – зазначив М. Азаров.

Прем'єр-міністр побажав спортсменам і їхнім тренерам міцного здоров'я, успіхів у житті, волі до перемоги й нових спортивних досягнень (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 5.08).

***

16 серпня 2013 р. набирає чинності Угода між Кабінетом Міністрів України та урядом Республіки Панама про скасування віз.

Положеннями Угоди передбачається можливість громадян держав сторін в'їжджати й перебувати на території держави іншої сторони без візи максимальним терміном до 90 днів протягом 180 днів з дати першого в'їзду, якщо метою поїздки є туризм або здійснення іншої неприбуткової діяльності (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 5.08).

***

Кабінет Міністрів затвердив Загальне положення про центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Відповідну постанову було прийнято на засіданні уряду 1 серпня 2013 р. Нове положення замінить чинне, яке було затверджено ще в 2004 р., і сприятиме підвищенню якості надання соціальних послуг населенню.

За словами заступника директора департаменту сім'ї та дітей С. Ільчук, затвердження нового положення сприятиме підвищенню якості соціальних послуг й ефективності діючої системи захисту населення від соціальних ризиків.

«На засіданні колегії Мінсоцполітики 18 липня цього року була презентована нова модель діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Вона спрямована на раннє виявлення й запобігання сімейному неблагополуччю, поєднання соціальних виплат і соціальних послуг для підвищення ефективності соціальної роботи та активне залучення місцевих громад до вирішення проблем громадян», – сказала вона.

За словами фахівця, наявність у структурі центрів соціальних служб 12 тис. фахівців із соціальної роботи, на яких покладено завдання щодо виявлення вразливих категорій населення, забезпечення отримання адресної допомоги й соціальних послуг та інших державних соціальних гарантій, викликало необхідність чітко розмежувати повноваження центрів: як регіонального, так і районних та міських. «Повноваження центрів, що визначаються чинним Положенням, не повною мірою забезпечують виконання завдань, які поставив перед соціальними службами Президент та уряд України. У новому Положенні за районними й міськими центрами закріплена відповідальність за якісну роботу з сім'єю в кожній окремо взятій територіальній громаді», – сказала С. Ільчук.

Нагадаємо, міністр соціальної політики України Н. Королєвська неодноразово наголошувала на тому, що нова модель роботи фахівців соціальної сфери передбачає перехід від «кімнатних посадовців» до фахівців, які повинні працювати безпосередньо в громадах. «Фахівці соціальної роботи повинні щільно й постійно працювати з громадянами задля виявлення людей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Не людина має йти по допомогу, а фахівець до людей», – сказала вона (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2013. – 2.08).

***

Віце-прем'єр-міністр України К. Грищенко відвідав Іран як голова офіційної делегації України на урочистій церемонії інавгурації Президента Ісламської Республіки Іран Х. Роухані. До складу делегації також увійшов міністр аграрної політики та продовольства України М. Присяжнюк.

У рамках візиту 4 серпня відбулася окрема зустріч віце-прем'єр-міністра К. Грищенка з новообраним президентом Ірану. К. Грищенко передав привітання Президента України В. Януковича Х. Роухані з нагоди його призначення на посаду.

Зустріч з президентом Ірану була присвячена питанням подальшого розвитку співпраці у сферах сільського господарства й продовольства, охорони здоров'я, фармацевтики, культури та освіти.

К. Грищенко наголосив, що розвиткові українсько-іранського співробітництва сприятиме активізація роботи Двосторонньої міжурядової комісії з питань торговельно-економічного співробітництва. «Такий двосторонній механізм взаємодії дасть змогу відновити роботу існуючих, а також визначитися щодо нових напрямів співпраці України та Ірану, серед яких найбільш перспективним є сільське господарство», – зазначив віце-прем'єр-міністр.

У рамках гуманітарного співробітництва було домовлено про проведення наступного року Днів культури України в Ірані.

Українська делегація також зустрілася з колишнім президентом Ірану А. Хашемі Рафсанджані, який нині очолює довідний орган при вищому керівництві – Раду з визначення політичної доцільності.

У рамках візиту К. Грищенко також провів ряд зустрічей з главами іноземних делегацій, які брали участь в інавгураційних заходах у Тегерані (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 5.08).*

***

На сьогодні ремонтні роботи в школах відбуваються відповідно до графіка. Про це зазначив міністр освіти і науки під час брифінгу в Кабінеті Міністрів України.

«Під час засідання уряду заслухано звіт Міністерства освіти і науки щодо підготовки навчальних закладів України до нового 2013/2014 навчального року. Усі ремонтні роботи відбуваються відповідно до графіка. Органи управління освітою на місцях разом з міністерством це чітко контролюють. Передбачається в цьому році капітально відремонтувати понад 2,5 тис. шкіл і близько 14 тис. шкіл проведуть поточні ремонти», – наголосив Д. Табачник.

Міністр повідомив, що в цьому році станом на 1 вересня планується додатково відкрити 47 навчально-виховних комплексів, які поєднуюватимуть дитячий садок і початкову школу, близько 360 нових груп у дитячих садках, а також реконструювати понад 120 і відновити діяльність 65 дитячих дошкільних закладів. Таким чином, за словами Д. Табачника,

упродовж цього року буде створено близько 50 тис. нових місць у дитячих садках.

Щодо професійно-технічних навчальних закладів Д. Табачник поінформував, що на сьогодні підготовлено до нового навчального року 84 % ПТНЗ (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 1.08).*

***

Перший віце-прем'єр-міністр С. Арбузов пообіцяв усіляку підтримку вітчизняним кардіохірургам, які працюють у столичному «Центрі серця», і зазначив, що ця унікальна установа не матиме проблем з фінансуванням. Про це він заявив під час візиту до київського міського «Центру серця», де ознайомився з роботою клінічної лікарні, а також поспілкувався з її керівництвом, персоналом і пацієнтами.

Його підтримала й міністр охорони здоров'я Р. Богатирьова. Вона зазначила, що Україна має професійну армію кардіохірургів і необхідну матеріальну базу для того, щоб робити найсучасніші операції. Це підтверджує робота «Центру серця».

Щорічно в центрі виконується близько 4 тис. операцій. З них – 270 складних операцій зі штучним кровообігом у дітей з різними вродженими вадами серця. Потенціал дитячого відділення може становити до 600 операцій у дітей молодшого віку. Крім того, консультативно-діагностичні поліклінічні відділення щорічно надають допомогу 15 тис. хворих кардіологічного профілю (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 5.08).*

ПОЛІТИКА

Секретарь Киевсовета Г. Гереза подписала распоряжение о созыве 19 августа внеочередной сессии этого органа. Об этом «РБК-Украина» сообщили в пресс-службе секретаря Киевсовета Г. Герезы.

Напомним, 11 июля оппозиция не дала провести сессию Киевсовета, поскольку считает, что полномочия этого органа

истекли. Киевская власть, в свою очередь, настаивает, что для полноценного функционирования города необходимы решения Киевсовета (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 5.08).

***

Политическая партия УДАР готовит жалобу в Европейский суд по правам человека о неназначении выборов Киевского городского головы и депутатов Киевсовета, поскольку отказываясь назначить выборы, власть в Украине нарушает ряд положений Конвенции о защите прав человека и основных свобод.

«Верховная Рада уклонилась от выполнения своих конституционно определенных обязанностей, Высший административный суд Украины отказался рассматривать административный иск, а Президент, как гарант Конституции, не обеспечил реализацию конституционных прав граждан. Это создало беспрецедентную ситуацию, когда община Киева лишена своего права выбирать городскую власть», – говорится в заявлении партии, обнародованном на сайте политсилы.

Как отметил заместитель председателя партии УДАР В. Ковальчук, в частности, Высший админсуд «безосновательно и предвзято отказался рассматривать иск депутатов Киевсовета фракции УДАР и столичной организации УДАРа, в котором они просили обязать Верховную Раду Украины назначить выборы в Киеве».

Он отметил, что, в частности, нарушены положения ст. 3 «Право на свободные выборы» Первого протокола, ст. 6 Конвенции «Право на справедливый суд» (право на доступ к суду, право на справедливое судебное разбирательство, право на рассмотрение дела судом, установленным законом, право на рассмотрение дела независимым и беспристрастным судом) и ряд других статей (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 2.08).

***

А. Квасньевский заявил, что его последняя встреча с Президентом В. Януковичем была самой результативной.

Так, А. Квасьневский – экс-президент Республики Польша – в ходе встречи с членами ВО «Батьківщина» заявил, что его последняя встреча с Президентом В. Януковичем принесла максимальные результаты за период их общения. Также А. Квасьневский добавил, что его ожидания в деле Ю. Тимошенко позитивны. Он ожидает выполнения властями Украины рекомендаций ЕС для подписания Соглашения об ассоциации.

В то же время представители «Батьківщини», комментируя встречу с экс-президентом, отметили, что следует еще подождать отчета А. Квасьневского для Европарламента, который он предоставит осенью. Известно, что А. Квасьневский и П. Кокс на сегодняшний день являются главами мониторинговой миссии Европарламента (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2013. – 3.08).

***

По мнению евродепутата З. Гурма, команда Ю. Тимошенко водит за нос Европарламент, предоставляя одностороннюю информацию.

Лоббисты команды Ю. Тимошенко при помощи связей среди депутатов Европейского парламента и больших денег предоставляют Европе одностороннюю информацию как о состоянии здоровья самой экс-премьера, так и об общеполитической ситуации в стране. Об этом заявила З. Гурма, депутат Европарламента после личной встречи с Ю. Тимошенко.

«У Ю. Тимошенко есть своя команда, которая лоббирует ее интересы в Европейском парламенте. А это значит, что команда занимается тем, что находит информацию, которая во многих случаях, возможно, односторонняя или неправдивая. Например, как сейчас проводится кампания о предоставлении информации о состоянии Ю. Тимошенко. И я думаю, что она вкладывает в это очень большие деньги через своих друзей», – заявила З. Гурма. Она отметила, что после личной встречи с Ю. Тимошенко у нее создалось впечатление, что экс-премьер находится в хорошей физической форме и получает хороший медицинский уход – к ней приезжают врачи из Канады и Германии.

Также З. Гурма отметила, что при помощи своих лоббистов Ю. Тимошенко и ее соратники предоставляют Европейскому парламенту одностороннюю информацию об Украине, которая часто не соответствует действительности. «Я здесь была с наблюдательной миссией. Я слышала, что говорили в Европейском парламенте о некоторых вещах, но здесь это было по-другому», – сказала евродепутат.

З. Гурма отметила, что официальные власти Украины должны донести до Европы настоящее состояние дел: сформировать делегацию, которая могла бы ответить на все волнующие евродепутатов вопросы касательно Ю. Тимошенко и уголовных дел, к которым она причастна. «Очень важно, чтобы люди знали, что на самом деле с ней происходит. И я не верю в то, что Ю. Тимошенко продолжает быть идиолом. Если она сама сказала, что судьба Европы и Украины не должна завесить от нее, то давайте тогда двигаться вперед. И судьба Украины, судьба Европы это то, что будет следующим шагом после подписания договора», – сказала З. Гурма (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2013. – 2.08).

***

Председатель Комитета по иностранным делам Европейского парламента Э. Брок осудил недавний визит нескольких депутатов Европарламента к Ю. Тимошенко.

«Я шокирован поведением делегации социалистов и венгерского депутата Европарламента – З. Гурма обманным путем втерлась в доверие к Ю. Тимошенко и дала ненадлежащую и непрофессиональную оценку состояния ее здоровья. Я также поражен тем, что эта депутат-социалист принимает существование выборочного правосудия. Скорее всего, это связано с коммунистической традицией ее партии», – говорится в официальном пресс-релизе, который распространил офис Э. Брока.

Он также в очередной раз призвал освободить Ю. Тимошенко.

Напомним, 31 июля с Ю. Тимошенко встретились два действующих депутата Европарламента – З. Гурма от Венгрии и М. Любчева от Болгарии, а также экс-депутат К. Юнкер из Германии (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 5.08).

***

У Києві під стінами Печерського райсуду відбулась акція на знак підтримки лідера опозиції Ю. Тимошенко. На мітинг прийшли лідери опозиційних політичних сил. Зокрема, серед учасників було помічено нардепа, першого заступника голови партії ВО «Батьківщина» О. Турчинова (***Українські Національні Новини*** (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 5.08).

***

Перенос выборов Президента, которые должны состояться в 2015 г., выглядит как фантастика, однако украинская политика непредсказуема. Об этом в интервью газете «Україна молода» заявил председатель Комитета избирателей Украины А. Черненко.

«Сегодня нет оснований сомневаться в том, что выборы Президента состоятся в надлежащий срок. Впрочем, кто еще год назад мог сказать, что так легко и просто будут перенесены киевские выборы? Это казалось нереальным. Однако такой способ нашли. Поэтому, даже если сегодня мы не видим никаких оснований для отсрочки выборов Президента и Партия регионов заявляет, что не собирается их переносить, – это сегодня», – заявил А. Черненко. Вместе с тем, по его словам, основанием для переноса выборов могут служить любые обстоятельства. «У нас сначала возникает политическая целесообразность, а уже под нее подгоняют идеальные или сомнительные юридические основания. Это может быть что угодно: и роспуск парламента, и референдум, и изменение Конституции, вплоть до избрания Президента в парламенте. Или даже без перенесения выборов изменят закон о выборах, проведут их в один тур, и это тоже повлияет на результат», – добавил он. Вместе с тем А. Черненко отметил, что сложно сравнивать президентские и киевские выборы, относительно которых были определенные разночтения Конституции и противоречия в связи с теми изменениями, которые вступили в действие в 2005 г.

Напомним, в оппозиции заявляют, что власть намерена перенести дату президентских выборов 2015 г. на неопределенный срок. Среди возможных вариантов реализации этого

плана представителі парламентського меншинства називають роспуск Верховної Ради, которая должна назначить выборы, и введение прямого президентского правления в условиях особого или чрезвычайного положения (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 3.08).

***

С. Арбузов і О. Вілкул розгорнули інформаційну війну, аби підвищити свої шанси на пост Прем'єр-міністра, але це не вплине на рішення В. Януковича. Про це на власній сторінці у Facebook написав політолог В. Фесенко, повідомляє УНН.

«Останнім часом у ЗМІ заговорили про конкуренцію С. Арбузова та О. Вілкула, які готуються змінити М. Азарова. На мій погляд, поки з такими висновками поспішати не варто. Що стосується конкуренції “принців”, то в даному випадку ми спостерігаємо зацикленість наших політиків на парі та їхні наївні очікування, що інформаційна активність допоможе вирішити кар'єрну задачу», – написав В. Фесенко.

На думку політолога, у О. Вілкула дуже малі шанси на те, щоб стати Прем'єром після М. Азарова. Зокрема, за його словами, В. Януковичу байдужа вся ця інформактивність і в своєму виборі він керуватиметься іншими мотивами. «І один з цих факторів, це друге й може бути найголовнішим, – він не буде віддавати пост Прем'єра ставленику одного з конкуруючих олігархів. З цієї причини, якщо різко не погіршиться економічна ситуація, на посту Прем'єра може залишитися Азаров. Але якщо різко погіршиться економічна ситуація, то це вдарить і по С. Арбузову, оскільки саме його команда відповідає за економічну політику», – написав В. Фесенко (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 3.08).

***

Замена Премьер-министра Н. Азарова С. Арбузовым возможна после президентских выборов в 2015 г., заявил политолог В. Карасев.

«Тандем Азарова – Арбузова працює на те, щоб виховати із С. Арбузова не просто перспективного чиновника, а майбутнього Прем'єр-міністра, яким він може стати після перемоги В. Януковича. Тому це скоріше не гра проти Н. Азарова, а колективний проєкт по просуванню С. Арбузова на «вищійшій» державній і політичній позиції», – заявив він.

За думкою експерта, сьогодні в уряді, крім С. Арбузова, немає людини, яка також могла б претендувати на посаду Прем'єра.

Разом з тим В. Карасєв не погоджується, що Н. Азарова можуть показово звільнити з посади до виборів-2015 за економічні помилки. «Навіть якщо економічна ситуація буде виглядати не надто успішною, таке звільнення буде демонструвати певну публічну ставку на ту чи іншу групу владі. Це може сприяти тільки посиленню внутрішніх кланових суперечностей всередині влади. Для такого показового звільнення треба визнати, що Кабмін провалився... Крім того, С. Арбузов стане мішенню як опозиції, так і представників інших груп», – зауважив В. Карасєв.

«Фактично нове ядро майбутнього Кабміна є в нинішньому і вже керує нинішнім урядом», – додав він (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 3.08).

***

Масові політичні акції нічого не змінюють, бо штучно організовані зверху для отримання певної телевізійної картинки. Про це у виступі на засіданні круглого столу в «Укрінформі» на тему: «Україні потрібен реформатор. Хто він, і що має зробити?» заявив голова правління Інституту української політики К. Бондаренко.

«У будь-якому випадку оці політичні або псевдополітичні виступи абсолютно не роблять погоди, коефіцієнт корисної дії від них є надзвичайно низьким. Сьогодні ситуація виглядає такою, що політиками це робиться не у масовому середовищі й не за допомогою мас і, відповідно, політичний процес так

і не спустився на нижчий рівень», – сказав К. Бондаренко. Він додав, що політика сьогодні – це насамперед «інтриги, взаємодія кількох політиків, політичних груп», а масові акції – це «намагання використати людей як масовку для того, щоб показати потрібний телевізійний сюжет і продемонструвати правоту тієї чи іншої сторони».

За словами політолога, учасників масових акцій можна поділити на кілька груп: перша – це ядро переконаних партійців і прихильників тієї чи іншої політичної сили; друга – представники мережевих структур, для яких участь у мітингах є джерелом заробітку; третя – «така собі дискотека», тобто ті, хто прийшов із цікавості.

К. Бондаренко зауважив, що під час великих потрясінь може додаватися ще один сегмент, тобто люди, які дійсно прониклися ідеєю на цьому етапі. «Але, як ми бачимо в ході останніх акцій, їх усе менше й менше, перші три чи навіть два сегменти починають домінувати. Тому в цій ситуації говорити про те, що за допомогою цих акцій можна щось сьогодні змінити... Я дуже сумніваюся. Більше того, кожна з цих акцій – це додатковий вихлоп енергії, який у результаті дуже важко поповнюється, як показує історичний досвід», – підсумував експерт (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2013. – 1.08).

ЕКОНОМІКА

Надходження до Загального фонду державного бюджету України за сім місяців 2013 р. зросли в річному вимірі на 3,8 % – до 166,3 млрд грн. Про це йдеться в повідомленні Держказначейства, передає «Укринформ».

«До Загального фонду державного бюджету за сім місяців 2013 р. надійшло 166,3 млрд грн. Порівняно з відповідним періодом минулого року надходження збільшилися на 6 млрд грн, або на 3,8 %», – ідеться в повідомленні.

До Спеціального фонду держбюджету за січень – липень 2013 р. надійшло 23,4 млрд грн (з урахуванням власних надходжень бюджетних установ і субвенцій з місцевого бюджету).

За січень – липень 2013 р. до Загального й Спеціального фондів державного бюджету надійшло 189,7 млрд грн (з урахуванням власних надходжень бюджетних установ і субвенцій з місцевого бюджету).

Протягом січня – липня 2013 р. відшкодовано податку на додану вартість на суму 33,5 млрд грн, що на 6,5 млрд грн, або на 24,2 % більше за відповідний показник 2012 р. (*Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2013. – 3.08*).

***

Антимонопольный комитет Украины за шесть месяцев нынешнего года наложил штрафов на сумму более 187, 7 млн грн.

По данным ведомства, наибольшее количество нарушений было выявлено на рынках жилищно-коммунального хозяйства. Об этом на пресс-конференции заявил исполняющий обязанности главы АМКУ Р. Кузьмин. По его словам, в госбюджет уже уплачено около 21,4 млн грн штрафов и пени. Остальные суммы в настоящее время оспариваются в судах. Как пояснил чиновник, наибольшими нарушителями являются жилищно-коммунальные хозяйства, агропромышленный комплекс, административные услуги и топливно-энергетический комплекс (*УРА-Информ (http://ura-inform.com). – 2013. – 2.08*).

***

АМКУ надав дозвіл ЄБРР на придбання 23 % акцій ED& FMan Ukraine Investments BV, українського дочірнього підприємства одного з найбільших виробників цукру в світі ED&F Man. Про це йдеться в повідомленні АМКУ.

Згідно з повідомленням, комітет також дозволив ЄБРР і ED&F Man Ukraine Investments BV укласти акціонерний договір, згідно з яким банк отримає право блокувати ключові управлінські рішення вищого органу управління компанії.

Нагадаємо, у 2012 р. ЄБРР повідомив про намір інвестувати 15,9 млн дол. в українське дочірнє підприємство з виробництва цукру британської компанії ED&F Man. Кошти

планувалося направити на встановлення обладнання для переробки цукрового буряку й розвиток виробництва цукрових буряків у Миколаївській області (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 3.08).

***

Соціально захищені статті видатків на освіту в Україні профінансовано 100-відсотково. Про це повідомляє прес-служба Міністерства освіти і науки.

Відповідно до помісячного розпису асигнувань Державного бюджету України, за січень – липень 2013 р. здійснено фінансування на 100 % навчальним закладам та установам і організаціям, підпорядкованим міністерству, що становить 10 573 169,77 тис. грн.

Крім того, станом на 5 серпня 2013 р., відповідно до помісячного розпису асигнувань Державного бюджету України, за серпень 2013 р. здійснено 100-відсоткове фінансування за соціально захищеними статтями видатків, що становить 853 212,276 тис. грн (*Урядовий портал* (www.kmi.gov.ua). – 2013. – 5.08).

***

Згідно з оприлюдненими даними, за період січня – червня 2013 р. в Україні було реалізовано бурого й кам'яного вугілля на загальну суму 23 млрд 34 млн 600 тис. грн, що становить 4,2 % від загального обсягу реалізованої промислової продукції в Україні за півріччя. Про це говорять останні дані Державної служби статистики України, повідомляє УНН.

Нагадаємо, задля нарощування виробничих потужностей уряд України планує модернізувати найбільш ефективні шахти. Так, наразі тривають роботи з будівництва скіпового ствола на шахті ім. Бажанова, що входить до державного підприємства «Макіїввугілля» (Донецька область). Очікується, що після модернізації шахта ім. Бажанова збільшить обсяги виробництва до 1 млн т на рік (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 3.08).

***

Ринок автотранспорту в Україні у січні – липні 2013 р. збільшився на 6 % порівняно з відповідним періодом минулого року. Про це повідомили в прес-службі асоціації «Укравтопром», передає «Укрінформ».

«За даними асоціації “Укравтопром”, за сім місяців поточного року на первинному авторынку країни було реалізовано і зареєстровано 207 732 автотранспортні засоби, що на 6 % більше аналогічного показника минулого року. При цьому кількість первинних реєстрацій легкових автомобілів знизилася на 5 %, а автобусів – на 13 %. Таким чином, загальне зростання ринку було сформоване збільшенням попиту на комерційні автомобілі, яких було продано на 33 % більше порівняно з 2012 р.», – поінформували в компанії.

У липні 2013 р., порівняно з червнем, ринок автотранспорту загалом збільшився на 14 %. Зокрема, ринок легкових автомобілів, порівняно з попереднім місяцем, збільшився на 20 % і досяг позначки 18 851 шт. Первинні реєстрації комерційних автомобілів додали майже 7 % до червневого результату й становили 13 014 од. техніки. Зменшення реєстрацій відбулося лише в сегменті автобусів – на 5 %, до 408 шт. **(Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2013. – 2.08).**

***

Державна продовольчо-зернова корпорація України й Синьцзянська виробничо-будівельна корпорація (Китай) підписали меморандум про співпрацю з підтримки пріоритетних проектів у сільському господарстві. Сума китайських інвестицій в український аргосектор становитиме понад 2,6 млрд дол. Про це було оголошено на зустрічі українських аграріїв і представників Синьцзянської корпорації 3 серпня в Києві.

С. Касьянов, голова ради директорів агрохолдингу KSG Agro, який братиме участь у програмі інвестицій, назвав їх обсяг безпрецедентним для вітчизняного сільського господарства. «Виконання інвестиційних програм Синьцзянською виробничо-будівельною корпорацією дасть змогу

реалізувати безліч ініціатив, закладених у Національний план дій. Це і створення нових робочих місць на аграрних підприємствах, і забезпечення громадян високоякісними продуктами харчування, і збільшення експортного потенціалу українського сільськогосподарського сектору», – заявив С. Касьянов.

Він зазначив, що китайська сторона інвестує в український агросектор не тільки гроші, але й технології. «Близько чверті орних земель в Україні перебувають під зрошенням. Китайська передова технологія зрошення, яку ми зможемо застосувати, дасть змогу в кілька разів збільшити врожайність зернових культур. Синьцзянська корпорація обробляє близько 2 млн га землі, із застосуванням сучасних технологій вирощує пшеницю, кукурудзу, сою, бавовну та інші культури. Але вони також зацікавлені в закупівлях української агропродукції. Таким чином, ми не тільки отримуємо фінансову й технологічну допомогу, але й надійний ринок збуту», – пояснив С. Касьянов.

Під час візиту делегація на чолі з президентом корпорації К. Сінлуном відвідає агрокомплекси в Дніпропетровській області та ознайомиться з портовими можливостями Криму. «Ми дуже уважно вивчили можливості для спільної співпраці з Україною і зацікавлені в довгострокових проектах, які принесуть взаємну вигоду. Ми маємо обов'язково виконати намічене на найвищому урядовому рівні», – сказав К. Сінлун.

Нагадаємо, співпраця з Китаєм є одним із пріоритетів нинішнього українського уряду. Президент В. Янукович у своєму щорічному Посланні «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2013 році» назвав Китай одним з головних стратегічних партнерів держави (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2013. – 3.08).

***

У Таджикистані не виявлено жодних порушень щодо якості й безпеки виробів фабрики Roshen. Про це повідомив «Азія плюс» заступник директора Агентства із стандартизації, метрології, сертифікації та торгової інспекції при уряді Таджикистану І. Курбонов.

За його словами, після того, як у російських ЗМІ з'явилося повідомлення, що Росспоживнагляд заборонив ввезення до Росії кондитерських виробів компанії Roshen тому, що в цій продукції присутній бензопірен (речовина першого класу небезпеки), Таджикстандарт провів власну перевірку продукції цієї компанії. «Ми постійно проводимо перевірку продуктів, які ввозяться до Таджикистану. Жодного разу в продукції цієї фабрики не було виявлено недоліків, уся продукція відповідала нормативним документам Таджикистану. Після того як ЗМІ почали мусувати цю тему, ми за пропозицією Міністерства внутрішніх справ знову провели перевірку, але з того, про що писали російські ЗМІ, нічого не підтвердилося», – сказав він. І. Курбонов також підкреслив, що «суперечка навколо продукції Roshen – це політична гра між Україною і Росією. Адже не раз було, коли Росспоживнагляд забороняв ввезення до Росії наших споживчих товарів. І кожного разу це було з політичних мотивів».

Як повідомлялося, наприкінці липня Росспоживнагляд заборонив ввезення до РФ кондитерських виробів компанії Roshen, після того як відібрав у торговельних мережах Москви продукцію чотирьох фабрик компанії і виявив порушення щодо якості й безпеки. Продукція не відповідала нормативам за вмістом жирів і з органолептики, мала відхилення за показниками якості. Крім того, у молочному шоколаді Roshen був виявлений бензопірен.

Слідом за Росією перевірку продукції Roshen почали санітарні служби Казахстану, Молдови й Білорусі (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 3.08).

***

За останній тиждень про зміну тарифів на житлово-комунальні послуги повідомили в семи регіонах України. Про це на Всеукраїнській селекторній нараді з питань підготовки житлово-комунального господарства та об'єктів соціальної сфери до роботи в осінньо-зимовий період доповів заступник міністра регіонального розвитку, будівництва і жит-

лово-комунального господарства, керівник апарату А. Білоусов, повідомили в прес-службі міністерства.

За його словами, про підвищення тарифів повідомили Рада міністрів АР Крим, Дніпропетровська, Київська, Полтавська, Сумська, Харківська й Черкаська облдержадміністрації.

Інші обласні, Севастопольська й Київська міські державні адміністрації зазначили, що тарифи не переглядалися (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 3.08).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Експорт товарів з України в червні 2013 р. знизився на 12,3 % порівняно з аналогічним періодом минулого року – до 4,9 млрд дол. США. Про це йдеться в повідомленні Національного банку України, передає УНН.

У НБУ нагадали, що за 2012/2013 маркетинговий рік Україна експортувала рекордні за останні чотири роки 23 млн т зернових. Водночас, зауважили у відомстві, у червні поставки зернових були нижчі, ніж торік, на фоні скорочення запасів попереднього врожаю. Крім того, зменшення експорту насіння олійних культур було пов'язано з дефіцитом насіння соняшнику для внутрішньої переробки.

За інформацією НБУ, експорт продукції машинобудування в червні знизився на 26,4 % через перенасичення російського ринку вантажними вагонами, що, однак, було частково компенсовано поступовою переорієнтацією українських виробників на виготовлення і продаж пасажирських вагонів.

Експорт продукції чорної металургії зменшився на 6 % (порівняно з падінням на 25,7 % у травні) через несприятливу кон'юнктуру на світових ринках чорних металів.

За інформацією НБУ, у червні сальдо зведеного платіжного балансу було від'ємним і становило 1,1 млрд дол. США (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.08).

***

Инициатива Міністерства доходів і зборів скасувати пільги по оплаті податку на додану вартість (НДС) може привести до удорожання медикаментів, видавничої продукції і освітніх послуг. Такої прогнозу озвучила заслужений економіст України Т. Зацерковная.

«Законопроектом передбачена скасування всіх пільг по НДС. Тут стоїть задуматися, тому що цілий ряд товарів і послуг мають пільги. Це ліки, це освіта, це книги. Після того як відбудеться скасування такої пільги, швидше за все, ціна цих товарів зросте. Наше населення не настільки платієспроможне, щоб не задумуватися про такі речі», – сказала Т. Зацерковная.

Крім того, вона попередила про можливе удорожання сільськогосподарської продукції через скасування НДС. «Україна є країною, де є перспектива розвитку сільського господарства. Підняти цю галузь неможливо без якихось дотацій, пільг. Тому якщо скасують пільгу по НДС для сільськогосподарських виробників, це серйозне питання – продукти для кожного людини життєво важливі», – зазначила Т. Зацерковная.

Нагадаємо, Міністерство доходів і зборів розробило законопроект про зниження НДС з 1 січня 2014 року з 17 до 9 %, скасування пільг по цьому податку, а також введення в якості компенсації податку з обороту з ставками 1 і 2 % (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 2.08).

***

Рівень безробіття в США впав до 7,4 з 7,6 % у червні, повідомляє УНН з посиланням на Бюро статистики праці.

Таку тенденцію пов'язують з ростом індексів споживчої довіри й ділового оптимізму у виробничому секторі. Про поліпшення ситуації говорить і скорочення на 19 тис. заявок про допомогу з безробіття. Проте до покращення ще далеко, оскільки багато людей мають тимчасове працевлаштування, а споживчі витрати перебувають на низькому рівні.

Ситуація на ринку праці США під пильною увагою інвесторів, оскільки рівень безробіття виступає для грошової

влади найважливішим орієнтиром у питанні про терміни початку скорочення підтримки економіки (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 3.08).

***

Чеський національний банк значно погіршив прогноз економічного розвитку країни на 2013 р. Про це повідомляє Чеське інформгентство ЧТК з посиланням на голову Нацбанку М. Сінгера, пише «Прайм».

«У новому прогнозі ми очікуємо падіння ВВП на 1,5 % на поточний рік. Навесні цього року ми прогнозували падіння ВВП на рівні 0,5 %», – сказав М. Сінгер. При цьому в 2014 р. очікується пожвавлення чеської економіки – зростання на рівні 2,1 % (попередній прогноз – зростання 1,8 %). За словами голови Нацбанку Чехії, у 2015 р. планується зростання ВВП на 3,3 % (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 2.08).

***

Економіческая ситуація в Греції начнет стабілізуватися в 2014 г. Такої прогноз дали спеціалісти Міжнародного валютного фонду в доповіді, присвяченій цій країні.

«В зв'язі з появою перших ознак відродження грецької економіки, МВФ вважає, що процес поступового уповільнення скорочення темпів зростання ВВП почнеться після стабілізації економічної активності ближче до кінця поточного року», – йдеться в доповіді. В ній зазначається, що «основний позитивний внесок в покращення ситуації призведе завдяки збільшенню експорту та інвестицій». Вони ж повинні стати основними двигачами і в середньотерміновій перспективі.

За оцінками спеціалістів МВФ, на сьогоднішній день грецька економіка проходить стадію ребалансування. В той же час зазначається, що вона «все ще знаходиться в стані рецесії», а «внутрішній попит продовжує скорочуватися, хоча і помірними темпами».

В МВФ отмечают «улучшение настроения инвесторов». Однако, по мнению специалистов, «недавний политический кризис оказал сдерживающее влияние» на темпы развития.

Эксперты фонда обращают внимание на то, что греческие власти «предпринимают действия по корректировке ситуации с тем, чтобы поставленные на 2013–2014 гг. задачи по решению бюджетных проблем были выполнены». При этом подчеркивается, что «с учетом имевших место три года назад существенных дисбалансов, достижение нулевого показателя в этом направлении стало бы серьезным достижением» (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 3.08).

***

Археологи, которые работают в Министерстве культуры Греции, провели забастовку и акцию протеста у стен Акрополя.

Они возмущены планами правительства по сокращению рабочих мест и отмене запланированных археологических раскопок в рамках мер по снижению бюджетного дефицита. Забастовки археологов в разгар туристического сезона могут осложнить и без того тяжелую экономическую ситуацию в стране. Безработица составляет 27 %. Правительство идет на экстремально непопулярные меры для сохранения Греции в зоне евро и получения финансовой помощи от Евросоюза и международных финансовых организаций (*Euronews* (<http://ru.euronews.com>). – 2013. – 2.08).

***

Новый президент Ирана Х. Роухани окончательно вступает в должность 4 августа. Но уже на сегодняшний день ясно – одним из главных вызовов для президента станет тяжелый экономический кризис. Экономика Ирана сильно пострадала в результате международной изоляции. Безработица среди молодежи составляет почти 30 %, инфляция – около 40 %. Обменный курс национальной валюты, риала, обвалился за текущий год наполовину. Черный рынок становится все более важным источником товаров для жителей Тегерана.

Покупка с рук долларов – один из немногих способов сохранить свои сбережения. «Международные санкции очень вредят нашей торговле. Ввозить технику становится все труднее, предложение сокращается, – говорит продавец магазина бытовой техники Амир. – Отпускные цены взлетели за последний год на 100 %».

Нынешний экономический кризис в Иране – самый сильный за последние 25 лет, прошедших с окончания ирано-иракской войны. Объем ВВП страны сокращается два года подряд. Если ситуация и дальше будет развиваться подобным образом, в стране могут начаться перебои с поставками продовольствия. «Здесь на базаре никто не обсуждает детали иранской ядерной программы, ставшей причиной санкций. Однако люди надеются, что новому президенту удастся смягчить международную изоляцию Ирана и облегчить жизнь граждан», – сообщает из Тегерана корреспондент Euronews О. Брунс (*Euronews* (<http://ru.euronews.com>)). – 2013. – 3.08).